

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege
privind gazele fluorurate cu efect de seră**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministru interimar
al mediului

Vladimir Bolea

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
privind gazele fluorurate cu efect de seră

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Regulamentul (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 842/2006 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 150 din 20 mai 2014.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**Articolul 1. Scopul legii**

Scopul prezentei legi constă în crearea cadrului juridic privind punerea în aplicare a măsurilor de atenuare a schimbărilor climatice și de protecție a mediului înconjurător prin reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră (în continuare - gaze F).

Articolul 2. Obiectul legii

Prevederile legii reglementează măsuri la nivel național privind:

- a) izolarea, utilizarea, recuperarea și eliminarea gazelor F, precum și măsuri auxiliare conexe;
- b) introducerea pe piață a produselor și echipamentelor specifice care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F, cu excepția utilajului frigorific și/sau de condiționare a aerului, care la momentul importului nu conține gaze F;
- c) utilizarea specifică a gazelor F;
- d) aplicarea limitelor cantitative pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor.

Articolul 3. Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește normative, condiții și limite aplicabile următoarelor gaze F:

- a) hidrofluorcarburile (în continuare - HFC) utilizate ca agenți frigorifici, solvenți de curățare și agenți spumânți (precum cei folosiți la extintoare);
- b) perfluorcarburile (în continuare - PFC) utilizate la fabricarea semiconductorilor, ca solvenți de curățare și ca agenți spumânți;
- c) hexafluorura de sulf (în continuare - SF₆) utilizată la întrerupătoarele de înaltă tensiune și la producția de magneziu.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică echipamentelor de refrigerare, de climatizare și altor echipamente și produse, care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F.

Articolul 4. Noțiuni principale

aerosol tehnic – generator de aerosoli utilizat pentru întreținerea, repararea, curățarea, testarea, dezinfecția și fabricarea produselor și echipamentelor, pentru instalarea echipamentelor și în alte aplicații;

amestec - fluid format din două sau mai multe substanțe, dintre care cel puțin una este o substanță stabilită în anexa nr. 1 sau nr. 2;

ciclu Rankine organic – ciclu care conține gaze fluorurate condensabile cu efect de seră, care transformă căldura de la o sursă de căldură în energie pentru generarea de energie electrică sau de energie mecanică;

circuit primar de refrigerare pentru sisteme în cascadă – circuitul primar în sistemele indirecte de temperatură medie în care o combinație de două sau mai multe circuite de refrigerare separate se conectează în serie astfel încât circuitul primar să absoarbă căldura condensatorului dintr-un circuit secundar pentru temperatura medie;

container – rezervor sau butelie concepută pentru transportarea sau depozitarea gazelor F;

eliminare – procesul de transformare permanentă sau de descompunere a celei mai mari părți sau a întregii cantități de gaze F în una sau mai multe substanțe stabile care nu sunt gaze F;

gaze fluorurate cu efect de seră (gaze F) – hidrofluorcarburi, perfluorcarburi, hexafluorură de sulf și alte gaze cu efect de seră care conțin fluor, prevăzute la anexa nr.1, sau amestecuri care conțin oricare dintre aceste substanțe;

hexafluorură de sulf (SF₆) – substanța chimică stabilită în anexa nr. 1, Secțiunea 3 sau amestecurile care conțin această substanță;

hidrofluorcarburi (HFC) – substanțele chimice enumerate la anexa nr. 1, Secțiunea 1 sau amestecurile care conțin oricare dintre aceste substanțe;

instalare – asamblarea a două sau mai multe elemente de echipament sau circuite care conțin sau sunt proiectate să conțină gaze F, în vederea asamblării unui sistem pe locul în care urmează să funcționeze, care presupune unirea conductorilor gazelor unui sistem pentru a completa un circuit, indiferent dacă este sau nu necesară încărcarea sistemului după asamblare;

instalație frigorifică – un set din una sau mai multe mașini frigorifice și toate nodurile, ansamblurile, componentele, țevile și fluidele necesare pentru funcționarea acestora, precum și pentru distribuirea și utilizarea frigului artificial;

intermediari de sinteză – orice gaze F sau substanțe prevăzute la anexa nr.2, care suferă transformări chimice în cadrul unui proces prin care compoziția lor originală este transformată integral și ale căror emisii sunt neglijabile;

introducere pe piață – furnizare către un terț sau punere la dispoziția acestuia pentru prima dată, contra cost sau în mod gratuit, sau utilizarea pe cont

propriu de către un producător și cuprinde eliberarea din vamă în vederea liberei circulații pe teritoriul țării. Importul pe teritoriul vamal național se consideră introducere pe piață;

import – operațiune comercială prin care în Republica Moldova se introduc gaze F, produse și echipamente care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze;

întreprindere – orice persoană juridică sau fizică înregistrată în modul stabilit de lege, care:

a) importă sau exportă gaze F sau produse și echipamente care conțin astfel de gaze;

b) instalează, asigură service-ul, întreține, repară, verifică etanșeitățile sau scoate din funcțiune echipamentele care conțin gaze F sau a căror funcționare se bazează pe gaze F;

c) introduce pe piață gaze F sau produse și echipamente care conțin astfel de gaze sau a căror funcționare se bazează pe astfel de gaze;

d) produce, utilizează, recuperează, colectează, reciclează, regenerează sau elimină gaze F;

e) deține echipamente care conțin gaze F sau a căror funcționare se bazează pe astfel de gaze;

f) introduce pe piață produse sau echipamente care conțin gaze prevăzute la anexa nr.2;

g) produce, importă, exportă, introduce pe piață sau elimină gaze prevăzute la anexa nr.2.

întrerupătoare electrice – dispozitivele de comutare și combinațiile dintre acestea și echipamentele conexe de control, măsurare, protecție și reglare, precum și ansamblurile formate din astfel de dispozitive și echipamente și interconexiunile, accesoriile, incintele și structurile de sprijin conexe, destinate utilizării în legătură cu generarea, transmiterea, distribuirea și conversia energiei electrice;

întreținere sau asigurarea service-ului – toate activitățile, cu excepția recuperării în conformitate cu prevederile art. 16 și a detectării scurgerilor prevăzute la art.13 care presupun accesul la circuitele care conțin sau sunt proiectate să conțină gaze F, în special activitățile de alimentare a sistemului cu gaze F, de înlăturare a uneia sau mai multor piese ale circuitului sau ale echipamentului, de reasamblare a două sau mai multor piese ale circuitului sau ale echipamentului, precum și de reparare a scurgerilor;

operator – persoana fizică care controlează efectiv funcționarea din punct de vedere tehnic a produselor și echipamentelor care conțin gaze F sau a căror funcționare se bazează pe gaze F în anumite situații determinate de condițiile prezentei legi, poate fi desemnat proprietarul ca fiind răspunzător de obligațiile operatorului;

perfluorcarburi (PFC) – substanțele chimice prevăzute la anexa nr. 1, Secțiunea 2 sau amestecurile care conțin oricare dintre aceste substanțe;

potențial de încălzire globală (GWP_{100}) – potențialul de încălzire climatică al unui gaz cu efect de seră față de potențialul dioxidului de carbon (CO_2), calculat ca potențial de încălzire pentru 100 de ani al unui kilogram de gaze F comparativ cu un kilogram de CO_2 , în conformitate cu prevederile anexelor nr.1, nr. 2 și nr.3, sau, în cazul amestecurilor, calculate în conformitate cu prevederile anexei nr.3;

reciclare – refolosirea unui gaz fluorurat cu efect de seră recuperat, după un proces elementar de curățare;

recuperare – colectarea și depozitarea gazelor F din produse, inclusiv containere și echipamente în timpul întreținerii sau al service-ului sau înainte de eliminarea produselor sau a echipamentelor;

regenerare – re prelucrarea unui gaz fluorurat cu efect de seră recuperat pentru a prezenta performanțe echivalente cu cele ale unei substanțe nou produse, ținând seama de utilizarea preconizată;

sistem de detectare a scurgerilor – un dispozitiv mecanic, electric sau electronic calibrat pentru detectarea scurgerilor de gaze F și care alertează operatorul în momentul detectării unei scurgeri;

sisteme centralizate de refrigerare multimodul – sisteme cu două sau mai multe compresoare care funcționează în paralel, conectate la unul sau mai multe condensatoare obișnuite și la mai multe dispozitive de răcire precum vitrine frigorifice, dulapuri frigorifice, congelatoare sau camere de depozitare frigorifice;

sisteme de climatizare monosplit – sisteme de climatizare de interior care constau dintr-o singură unitate exterioară și o singură unitate interioară conectate prin conducte de refrigerantă, care necesită instalarea la locul utilizării.

spumă unicomponent – compoziția de spumă conținută într-un generator unic de aerosoli în stare lichidă, înainte de reacție sau după o reacție parțială și care se umflă și se întărește atunci când este scoasă din generator;

staționar – produs sau echipament care nu este deplasat pe perioada funcționării și include aparate de climatizare de interior deplasabile;

tonă (tone) de echivalent CO_2 - cantitatea de gaze cu efect de seră exprimată ca produsul dintre greutatea gazelor cu efect de seră în tone metrice și potențialul lor de încălzire globală;

utilizare – utilizarea gazelor F în producția, întreținerea sau asigurarea service-ului, inclusiv reumplerea produselor și echipamentelor sau în alte procese menționate în prezenta lege.

Articolul 5. Principiile de bază

La executarea legii se respectă următoarele principii:

a) principiul „chimiei verzi”, numit și „principiul chimiei durabile”, prin încurajarea măsurilor care contribuie la reducerea sau eliminarea emisiilor de gaze F;

b) principiul responsabilității extinse a producătorului și/sau consumatorului final prin impunerea unor obligații privind înlăturarea scurgerilor, recuperarea gazelor F, reciclarea, regenerarea sau eliminarea acestora;

- c) principiul prevenirii poluării;
- d) principiul precauției în luarea deciziilor;
- e) principiul “poluatorul plătește”;
- f) principiul transparenței și accesibilității;
- g) principiul motivării pentru învățare.

Capitolul II

ATRIBUȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI

Articolul 6. Atribuțiile Guvernului

Guvernul are următoarele atribuții:

- a) determină obiectivele și stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în domeniul atenuării schimbărilor climatice și protecției mediului înconjurător;
- b) aprobă Programul de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor, elaborat de Ministerul Mediului și alte acte normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi;
- c) asigură realizarea activității tuturor autorităților publice cu atribuții în domeniul atenuării schimbărilor climatice și protecției mediului înconjurător.

Articolul 7. Atribuțiile Ministerului Mediului

Ministerul Mediului este responsabil de realizarea politicii de stat în domeniul atenuării schimbărilor climatice și protecției mediului înconjurător și:

- a) elaborează și promovează politicile și cadrul normativ privind reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră;
- b) constituie punctul oficial de contact pentru tratatele internaționale din domeniu, la care Republica Moldova este parte, elaborează și promovează politici în scopul realizării angajamentelor asumate în cadrul acestora;
- c) elaborează Programul de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor, însoțit de planul de acțiuni pentru implementarea acestuia;
- d) asigură actualizarea și aplicarea reglementărilor privind monitorizarea durabilă a emisiilor de gaze F, în temeiul și pentru executarea legii;
- e) instituie Comisia de repartizare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piața a hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor (în continuare – Comisia);
- f) aprobă deciziile Comisiei privind acordarea contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidroclorofluorcarburilor/hidrofluorcarburilor (în continuare - contingent) întreprinderilor importatoare;
- g) asigură conlucrarea cu autoritățile și instituțiile privind implementarea eficientă a legislației în domeniul reducerii emisiilor de gaze F;
- h) creează și coordonează activitatea Oficiului pentru implementarea Protocolului de la Montreal, responsabil de monitorizarea și raportarea implementării prevederilor Programului de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor, conform angajamentelor asumate în cadrul Convenției

pentru protecția stratului de ozon. Oficiul pentru implementarea Protocolului de la Montreal este o instituție fără personalitate juridică, creată în subordinea unei instituții de stat și finanțată din surse externe.

i) contribuie la asigurarea accesului autorităților publice și a publicului larg la informațiile cu privire la tehnologiile favorabile climei și la disponibilitatea alternativelor la gazele F, inclusiv aspectele de mediu, tehnice, economice și de siguranță ale utilizării acestora;

j) încurajează dezvoltarea de sisteme privind responsabilitatea extinsă a producătorului și/sau consumatorului final pentru recuperarea, regenerarea, reciclarea sau eliminarea gazelor F și echipamentelor, care conțin gaze F sau a căror funcționare se bazează pe aceste gaze.

Articolul 8. Atribuțiile Agenției de Mediu

Agenția de Mediu are următoarele atribuții și responsabilități:

a) asigură implementarea actelor normative în domeniul atenuării schimbărilor climatice, monitorizează și raportează periodic Ministerului Mediului despre nivelul realizării acestora, prezintă propuneri de modificare a actelor normative în domeniu;

b) acordă suport tehnic Ministerului Mediului la elaborarea actelor normative în domeniul atenuării schimbărilor climatice;

c) elaborează și prezintă Ministerului Mediului informațiile necesare pentru îndeplinirea cerințelor de raportare la tratatele internaționale în domeniul atenuării schimbărilor climatice, la care Republica Moldova este parte;

d) emite autorizații pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon și gazelor fluorurate cu efect de seră, al echipamentelor și al produselor care conțin astfel de gaze (în continuare - autorizație) și ține Registrul autorizațiilor emise, în conformitate cu prevederile art.20;

e) retrage sau suspendă autorizațiile emise în cazul încălcării de către întreprinderi a condițiilor autorizării conform Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

f) alocă contingentele anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor, produselor și echipamentelor care conțin asemenea substanțe, pentru fiecare întreprindere importatoare, începând cu anul 2024, în conformitate cu prevederile art.29;

g) organizează activitatea Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor, asigurând secretariatul acesteia, în conformitate cu prevederile art. 30;

h) ține Registrul contingentelor alocate pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor;

i) comunică Serviciului Vamal și Inspectoratului pentru Protecția Mediului, la cerere, informația cu privire la autorizațiile emise întreprinderilor importatoare

și informația cu privire la contingentele alocate pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor;

j) elaborează și aprobă formatul evidențelor prevăzute la art.19;

k) recepționează rapoartele anuale prezentate de către întreprinderi și prelucrează datele cu privire la importul, exportul și consumul de gaze F, de produse și echipamente care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze;

l) asigură inventarierea, monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze F în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice;

m) ține evidența gazelor F prin intermediul Registrului produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 535/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova” (în continuare - SIA “REPC”);

n) coordonează programele-cadru de instruire profesională a operatorilor de instalații/echipamente care conțin gaze F;

o) ține evidența certificatelor de atestare a competențelor profesionale ale operatorilor, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră;

p) solicită și primește gratuit, în condițiile legii, date și informații generalizate cu privire la gazele F, produsele și echipamentele care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F;

q) elaborează informații și rapoarte privind importul și consumul de gaze F și le prezintă Ministerului Mediului spre coordonare;

r) asigură acuratețea, corectitudinea și caracterul complet al informațiilor furnizate autorităților publice și publicului larg cu privire la gazele F, tehnologiile favorabile climei și utilizarea substanțelor alternative gazelor F.

Articolul 9. Atribuțiile Inspectoratului pentru Protecția Mediului

Inspectoratul pentru Protecția Mediului are următoarele atribuții și responsabilități:

a) asigură controlul în vederea respectării dispozițiilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia, în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

b) efectuează controlul realizării măsurilor de detectare a scurgerilor de la instalații/echipamente care conțin gaze F, în conformitate cu prevederile art. 13;

c) verifică ținerea evidenței de către operator a datelor cu privire la utilizarea gazelor F, în conformitate cu prevederile art. 19;

- d) constată cazurile de încălcare a legislației în domeniu și aplică sancțiuni;
- e) informează Agenția de Mediu despre constatarea cazurilor de eliberare în aerul atmosferic a gazelor F sau, la solicitarea acesteia, prezintă informații referitor la rezultatele controalelor efectuate; propune suspendarea/ retragerea autorizațiilor emise în cazurile de neconformare constatate.

Articolul 10. Competențele altor autorități ale administrației publice centrale

(1) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Economiei și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare elaborează și includ în documentele de politici sectoriale prevederi și măsuri care vizează reducerea emisiilor de gaze F.

(2) Serviciul Vamal:

a) exercită controlul asupra legalității introducerii pe piață a gazelor F în conformitate cu prevederile art.20 și 22 și a echipamentelor prevăzute la anexa nr.4, importate în temeiul autorizației eliberate de Agenția de Mediu;

b) cooperează cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului în procesul de supraveghere și control al executării prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia;

c) sesizează Inspectoratul pentru Protecția Mediului asupra cazurilor de încălcare a prevederilor prezentei legi, care sunt depistate în cadrul controlului efectuat în conformitate cu competențele atribuite de Codul vamal al Republicii Moldova;

d) prezintă Agenției de Mediu informații detaliate privind importul, exportul, reexportul și tranzitul gazelor F, produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze.

(3) Inspectoratul General pentru Situații de Urgență:

a) acordă asistență specializată Serviciului Vamal și altor instituții abilitate cu atribuții în combaterea traficului și utilizarea ilicită a gazelor F;

b) cooperează cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului în procesul de supraveghere și control al executării prevederilor prezentei legi și actelor normative aprobate în temeiul acesteia;

c) asigură Ministerului Mediului și Agenției de Mediu dreptul de a primi date din Registre interne deținute.

Articolul 11. Responsabilitățile întreprinderilor și operatorilor

(1) Întreprinderile și operatorii care realizează activități în domeniul de aplicare a prezentei legi au următoarele responsabilități:

a) întreprind măsuri de reducere a utilizării gazelor F, produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze;

b) întreprind toate măsurile de precauție necesare pentru a reduce la minimum scurgerile de gaze F în timpul procesului de utilizare;

c) asigură colectarea și păstrarea gazelor F în echipamente ermetice pentru a efectua reciclarea și/sau eliminarea ulterioară a acestora.

(2) Întreprinderile și operatorii care utilizează, vând și/sau importă gaze F, sunt supuși regimului de responsabilitate extinsă a producătorului și asigură recuperarea, reciclarea, regenerarea sau eliminarea acestora.

(3) Întreprinderile au următoarele responsabilități:

a) introduc pe piață gaze F, produse și echipamente care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze, doar în baza autorizației emise conform prevederilor art.20;

b) începând cu anul 2024, introduc pe piață hidrofluorcarburi, produse și echipamente care conțin asemenea substanțe, conform contingentelor anuale alocate, care se calculează în conformitate cu mecanismul prevăzut la anexa nr.5. Cumulativ, contingentele anuale nu depășesc cantitatea totală pentru anul în cauză, calculată pentru țară în conformitate cu anexa nr.6;

c) introduc pe piață gaze F, care sunt etichetate conform prevederilor art.24 și ale Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobat de Guvern;

d) dispun de personal atestat conform prevederilor Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorcarburi și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 483/2019;

e) asigură accesul operatorilor certificați la instrumentele și procedurile necesare pentru realizarea activităților prevăzute la alin. (4) art.18;

f) țin evidențe conform cerințelor prevăzute la art.19;

g) asigură etichetarea produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F, în conformitate cu prevederile art. 20;

h) raportează anual datele specificate în anexa nr.7 privind importul, exportul și consumul de gaze F, de produse și echipamente care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea gaze, în conformitate cu prevederile art. 36.

(4) Operatorii au următoarele responsabilități:

a) desfășoară activitățile de instalare, reparare sau scoaterea din funcțiune a echipamentelor, întreținere, asigurarea service-ului, recuperare și verificare în vederea detectării scurgerilor gazelor F doar în baza certificatului de atestare a competențelor profesionale, prevăzut la art. 18;

b) întreprind măsuri de detectare a scurgerilor de gaze F în conformitate cu prevederile art.13;

c) țin evidențe în conformitate cu prevederile art.19;

d) participă, o dată la 3 ani, la cursuri de instruire în vederea ridicării nivelului de competențe și cunoștințe profesionale, conform prevederilor art.18.

Capitolul III IZOLARE

Secțiunea 1

Prevenirea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră

Articolul 12. Măsuri de precauție

(1) Eliberarea de gaze F în atmosferă se interzice, dacă aceasta nu este necesară din punct de vedere tehnic pentru utilizarea preconizată.

(2) Întreprinderile iau toate măsurile de precauție necesare pentru a limita emisiile de gaze F, în cea mai mare măsură posibilă, în timpul procesului:

- a) de producție;
- b) de transport;
- c) de stocare;
- d) de manipulare la operațiile de montare și întreținere a instalațiilor/echipamentelor;
- e) la defectarea echipamentelor;
- f) la utilizarea gazelor fluorurate în calitate de agent de curățire sau solvent.

(3) Operatorii de instalații/echipamente care conțin gaze F întreprind măsuri de precauție pentru a preveni eliberarea involuntară a acestor gaze (în continuare – *scurgere*).

(4) Operatorii de instalații/echipamente care conțin gaze F întreprind toate măsurile din punct de vedere tehnic și economic pentru a reduce la minimum scurgerile de gaze F.

(5) În cazul în care se detectează o scurgere de gaze F, operatorii se asigură că echipamentul este reparat corespunzător și fără întârzieri nejustificate.

(6) În cazul în care a fost detectată și remediată o eventuală scurgere din instalațiile/echipamentele prevăzute la art.13 alin. (1), operatorul atestat corespunzător, asigură monitorizarea instalației/echipamentului în termen de o lună pentru a verifica eficacitatea reparației.

(7) Operatorii care efectuează montarea, asigurarea service-ului, întreținerea, repararea sau dezmembrarea echipamentelor prevăzute la art. 13 alin. (2) lit.(a)-(d) dețin certificate de atestare prevăzute la art. 18 și întreprind măsuri de precauție pentru a preveni scurgerile de gaze F.

Articolul 13. Detectarea scurgerilor

(1) Operatorii de instalații/echipamente care conțin gaze F în cantități de 5 tone de echivalent CO₂ sau mai mult și care nu sunt conținute în spume expandabile, asigură verificarea echipamentelor în vederea detectării scurgerilor.

(2) Prevederile alin.(1) se aplică operatorilor următoarelor instalații/echipamente care conțin gaze F:

- a) echipamente staționare de refrigerare;
- b) echipamente staționare de climatizare;

- c) pompe de căldură staționare;
- d) echipamente staționare de protecție împotriva incendiilor;
- e) unități de refrigerare ale camioanelor și remorcilor frigorifice;
- f) întrerupătoare electrice;
- g) cicluri Rankine organice.

(3) Verificarea în vederea detectării scurgerilor pentru echipamentele de protecție împotriva incendiilor se consideră îndeplinită cu condiția realizării următoarelor condiții:

a) regimul de inspecție a scurgerilor existent îndeplinește standardele SM EN 15004-6:2021, SM EN 15004-5:2021 și SM EN 15004-4:2021;

b) echipamentele de protecție împotriva incendiilor sunt inspectate cu frecvența prevăzută la alin. (5).

(4) Verificarea în vederea detectării scurgerilor pentru echipamentele prevăzute la alin. (2) lit. (a)-(e) sunt efectuate de operatorii atestați corespunzător în conformitate cu prevederile art. 18.

(5) Detectarea scurgerilor se efectuează cu următoarea frecvență:

a) pentru echipamentele care conțin gaze F în cantități de 5 tone de echivalent CO₂ sau mai mult, dar mai puțin de 50 de tone de echivalent CO₂: cel puțin o dată la 12 luni sau, dacă a fost instalat un sistem de detectare a scurgerilor, cel puțin o dată la 24 de luni;

b) pentru echipamentele care conțin gaze F în cantități de 50 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult, dar mai puțin de 500 de tone de echivalent CO₂: cel puțin o dată la șase luni sau, dacă a fost instalat un sistem de detectare a scurgerilor, cel puțin o dată la 12 luni;

c) pentru echipamentele care conțin gaze F în cantități de 500 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult: cel puțin o dată la trei luni sau, dacă a fost instalat un sistem de detectare a scurgerilor, cel puțin o dată la șase luni.

Articolul 14. Derogări de la verificarea detectării scurgerilor

(1) Echipamentele ermetice care conțin gaze F în cantități de mai puțin de 10 tone de echivalent CO₂ nu fac obiectul verificărilor în vederea detectării scurgerilor, cu condiția ca echipamentele respective să fie etichetate drept ermetice.

(2) Până la data de 31 decembrie 2027, echipamentele care conțin sub 3 kg de gaze F sau echipamentele ermetice care sunt etichetate corespunzător și conțin sub 6 kg de gaze F nu fac obiectul verificărilor în vederea detectării scurgerilor.

(3) Întrerupătoarele electrice nu fac obiectul verificărilor în vederea detectării scurgerilor, cu condiția îndeplinirii uneia dintre următoarele condiții:

a) să aibă o rată de scurgere testată de mai puțin de 0,1% pe an, conform prevederilor din specificațiile tehnice ale producătorului și să fie etichetate;

b) să fie echipate cu un dispozitiv de monitorizare a presiunii sau a densității;

c) să conțină mai puțin de 6 kg de gaze F.

Articolul 15. Sisteme de detectare a scurgerilor

(1) Operatorii instalațiilor/echipamentelor prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. a)-d) care conțin gaze F în cantități de 500 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult asigură dotarea cu un sistem de detectare a scurgerilor care alertează operatorul sau întreprinderea care asigură service-ul cu privire la orice eventuale scurgeri.

(2) Operatorii instalațiilor/echipamentelor prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. f) și g) care conțin gaze F în cantități de 500 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult și care sunt instalate de la 1 ianuarie 2025 asigură dotarea cu un sistem de detectare a scurgerilor care alertează operatorul sau întreprinderea care asigură service-ul cu privire la orice eventuale scurgeri.

(3) Operatorii instalațiilor/echipamentelor verifică sistemele de detectare a scurgerilor cel puțin o dată la fiecare 12 luni pentru a asigura funcționarea echipamentelor enumerate la art. 13 alin. (2) lit. a)-d) și g), cărora li se aplică prevederile alin. (1) sau (2) din prezentul articol.

(4) Operatorii instalațiilor/echipamentelor verifică sistemele de detectare a scurgerilor cel puțin o dată la fiecare 6 ani pentru a asigura funcționarea întrerupătoarelor electrice, cărora li se aplică prevederile prevăzute la alin. (2).

Articolul 16. Recuperarea

(1) Operatorii de instalații/echipamente staționare sau de unități de refrigerare de pe remorci frigorifice care conțin gaze F, care nu se regăsesc în spume, se asigură că recuperarea gazelor respective se realizează de către operatori atestați corespunzător în conformitate cu prevederile art. 18, astfel încât aceste gaze să fie ulterior reciclate, regenerate sau eliminate.

(2) Obligația prevăzută la alin. (1) se aplică operatorilor următoarelor echipamente:

a) circuite de răcire pentru echipamente staționare de refrigerare, echipamente staționare de climatizare și pompe de căldură staționare;

b) circuite de răcire pentru unitățile de refrigerare de pe remorcile frigorifice;

c) echipamente fixe care conțin solvenți pe bază de gaze F;

d) echipamente fixe de protecție împotriva incendiilor;

e) întrerupătoare electrice fixe.

(3) Întreprinderea care a utilizat un container care conține gaze F, imediat înainte de eliminarea acestuia asigură recuperarea eventualelor gaze reziduale pentru a se asigura că sunt ulterior reciclate, regenerate sau eliminate.

(4) Operatorii de instalații/echipamente care nu sunt prevăzute la alin. (1), inclusiv echipamente instalate pe unități de transport, care conțin gaze F asigură recuperarea gazelor pe parcursul ciclului de întreținere a echipamentelor sau la defectarea acestora, de către operatori atestați în conformitate cu prevederile art. 18, astfel încât acestea să fie ulterior reciclate, regenerate sau eliminate.

(5) Recuperarea gazelor F din echipamentele de climatizare cu care sunt dotate autovehiculele, care nu intră sub incidența Hotărârii Guvernului nr.

1242/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor, se realizează de către operatori atestați în conformitate cu prevederile art. 18 și au calificare ce corespunde cel puțin nivelului 4, conform Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1016/2017.

(6) Pentru recuperarea gazelor F din echipamentele de climatizare ale autovehiculelor care intră sub incidența Hotărârii Guvernului nr. 1242/2016, se consideră calificați în mod corespunzător doar operatorii atestați, care dețin cel puțin un certificat de atestare a competențelor profesionale în conformitate cu prevederile art. 18.

Articolul 17. Depozitarea, păstrarea și eliminarea gazelor F

(1) Întreprinderile depozitează și păstrează gazele F în conformitate cu prevederile art.31 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, în așa fel încât să nu pună în pericol mediul, viața și sănătatea oamenilor.

(2) Întreprinderile transmit gazele F, în scop de eliminare, către agenții economici autorizați în conformitate cu prevederile art.25 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.

(3) Agenții economici autorizați care efectuează activități de eliminare a gazelor F dispun de echipamente speciale pentru acest tip de operații și iau măsuri de precauție pentru a preveni eliminarea în atmosferă a acestora.

(4) Exportul deșeurilor de gaze F și de echipamente uzate ce conțin gaze F în scop de eliminare se efectuează doar către țări care au ratificat Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora și cu respectarea condițiilor privind organizarea procedurii de export, reglementate prin Hotărârea Guvernului nr.411/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind transferurile de deșeuri.

Secțiunea a 2-a

Formarea, certificarea și evidențe

Articolul 18. Formarea și certificarea

(1) Formarea profesională continuă și atestarea operatorilor se efectuează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră.

(2) Programele de formare continuă a operatorilor, elaborate de către centrele de instruire și evaluare, sunt adaptate la cerințele minime prevăzute la anexa nr.1 a Hotărârii Guvernului nr. 483/2019.

(3) Formarea profesională continuă a operatorilor este asigurată prin participarea obligatorie la cursuri de instruire o dată la 3 ani, finalizată cu

evaluarea solicitantului și eliberarea certificatului de atestare a competențelor profesionale, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 483/2019.

(4) Întreprinderea care efectuează instalarea, asigurarea service-ului, întreținerea, repararea sau scoaterea din funcțiune a echipamentelor prevăzute la art. 13 alin. (2) lit. a)-d) dispune de personal atestat conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 483/2019.

(5) Întreprinderea care efectuează una sau mai multe dintre activitățile menționate la alin. (4) se conformează următoarelor cerințe:

a) angajarea în administrația întreprinderii, cel puțin a unei persoane cu studii în domeniu;

b) angajarea de operatori certificați conform alin. (1) în număr suficient de mare pentru a putea face față volumului preconizat de activități;

c) asigurarea accesului operatorilor certificați la instrumentele și procedurile relevante domeniului, pentru executarea activităților prevăzute la alin. (4).

(6) Întreprinderea care transmite o sarcină menționată la alin. (4) unei alte întreprinderi se asigură că aceasta din urmă dispune de operatori certificați pentru realizarea sarcinilor impuse.

(7) Agenția de Mediu asigură accesul operatorilor certificați la informațiile:

a) cu privire la tehnologiile relevante pentru înlocuirea sau reducerea utilizării de gaze F și manipularea în condiții de siguranță a acestora; și

b) cu privire la cerințele tehnice referitoare la echipamentele care conțin agenți frigorigeni alternativi gazelor F.

(8) Agenția de Mediu recunoaște certificatele de atestare a competențelor profesionale emise într-un alt stat, în care programul de formare este adaptat la cerințele minime prevăzute la anexa nr.1 la Hotărârii Guvernului nr. 483/2019, cu confirmarea categoriei obținute conform programului de studiu.

Articolul 19. Evidențe

(1) Operatorii de instalații/echipamente enumerate la art.13 alin. (2), care trebuie verificate pentru detectarea scurgerilor, întocmesc și păstrează evidențe pentru fiecare element al acestor echipamente conform tabelului prevăzut la anexa nr.8, specificând următoarele informații:

a) cantitatea și tipul de gaze F instalate;

b) cantitățile de gaze F adăugate pe parcursul instalării, întreținerii sau asigurării service-ului sau din cauza scurgerilor accidentale;

c) dacă volumele de gaze F instalate au fost sau nu reciclate sau regenerate, inclusiv numele și adresa întreprinderii, care a efectuat operațiunea respectivă;

d) cantitatea și tipul de gaze F recuperate;

e) identitatea întreprinderii care a instalat, a asigurat service-ul, a întreținut și, după caz, a reparat sau a scos din funcțiune echipamentul;

f) datele și rezultatele verificărilor efectuate în temeiul art. 13;

g) în cazul în care echipamentul a fost scos din funcțiune, măsurile luate pentru recuperarea și prevenirea eliminării gazelor F.

(2) Cu excepția cazului în care datele menționate la alin. (1) sunt înregistrate în SIA "REPC", în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 535/2020 se aplică următoarele reguli:

a) operatorii prevăzuți la alin. (1) păstrează evidențele timp de cel puțin cinci ani;

b) întreprinderile care desfășoară activitățile prevăzute la alin. (1) lit. e) în beneficiul operatorilor păstrează copiile evidențelor timp de cel puțin cinci ani.

(3) Întreprinderile care furnizează gaze F întocmesc și păstrează timp de cel puțin cinci ani evidențe, care conțin informații relevante referitoare la cumpărătorii de astfel de gaze, inclusiv următoarele:

a) numele cumpărătorului, certificatul de atestare a competențelor profesionale ale operatorului, obținut în conformitate cu prevederile art.18;

b) cantitățile de gaze F achiziționate.

(4) La solicitare, evidențele se pun la dispoziția autorităților publice pentru protecția mediului.

Capitolul IV

INTRODUCEREA PE PIAȚĂ ȘI CONTROLUL UTILIZĂRII

Secțiunea 1

Introducerea pe piață

Articolul 20. Emiterea autorizației

(1) Importul, exportul, reexportul și tranzitul fiecărui lot de gaze F prevăzute la anexa nr. 1, precum și al produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea substanțe, se efectuează în baza autorizației pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon și gazelor fluorurate cu efect de seră, al echipamentelor și al produselor care conțin astfel de gaze (în continuare – autorizație), emisă de către Agenția de Mediu.

(2) Importul, exportul, reexportul și tranzitul produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F, stabilite în anexa nr. 4, se efectuează în baza autorizației prevăzută la alin.(1), până la intrarea în vigoare a interdicției referitoare la introducerea pe piață a acestora.

(3) Importul, exportul, reexportul, tranzitul fiecărui lot de hidrofluorcarburi, specificate în anexa nr. 1, secțiunea 1, precum și al produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe asemenea substanțe, se efectuează în temeiul autorizației prevăzute la alin. (1), emise în baza contingentelor anuale alocate de către Comisia de repartizare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor, în conformitate cu prevederile art.29.

(4) Pentru obținerea autorizației solicitantul depune, fie pe suport de hârtie, la sediul autorității emitente, fie în format electronic, prin intermediul Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), următoarele documente:

a) o cerere în care se indică următoarele informații: denumirea, forma juridică de organizare, adresa juridică, IDNO-ul solicitantului autorizației, produsul sau echipamentul importat/exportat/reexportat (cu indicarea poziției tarifare din Nomenclatura combinată a mărfurilor), cantitatea importată/exportată/reexportată, țara de origine, statul importator/exportator, adresa juridică a beneficiarului, scopul efectuării importului/exportului/reexportului;

b) copia de pe contractul dintre importator și exportator, la care se anexează lista și cantitatea produselor sau echipamentelor importate/exportate;

c) fișa cu date de securitate reglementată prin Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, cu informații detaliate precum denumirea, caracteristicile și proprietățile gazelor F pentru care se solicită autorizare, modul prevăzut de utilizare a produsului, cantitatea de produs preconizată a fi introdusă pe piață.

(5) În cazul în care întreprinderea a depus cererea și setul de documente în format electronic, autoritatea emitentă solicită, după caz, prezentarea la momentul eliberării autorizației a originalelor documentelor, copiile de pe care au fost anexate la cererea transmisă la distanță, pentru a verifica autenticitatea copiilor respective.

(6) Autorizația conține următoarele elemente:

1) numele și adresa, IDNO-ul solicitantului;

2) numărul și data eliberării autorizației;

3) genul și locul activității;

4) condițiile speciale în funcție de genul de activitate:

a) măsuri de precauție necesare pentru a reduce scurgerile gazelor F pe parcursul ciclului lor de viață;

b) cerințe privind monitorizarea;

c) cerințe privind raportarea;

5) termenul de valabilitate al autorizației.

(7) Autorizația se eliberează gratis, în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii și este valabilă pe parcursul unui an calendaristic. Pentru importul, exportul sau reexportul hidrofluorcarburilor, autorizația este valabilă până la finele anului pentru care a fost alocat contingentul;

(8) Agenția de Mediu ține Registrul autorizațiilor emise și le include în SIA “REPC”.

Articolul 21. Retragerea sau suspendarea autorizației

(1) Autorizația se suspendă în temeiul art. 10 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Autorizația se retrage în temeiul art. 11 din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, precum și în cazul în care se constată că titularul autorizației, pe parcursul desfășurării activității, nu a respectat prevederile prezentei legi și ale Programului de suprimare eşalonată a hidrofluorocarburilor, aprobat de Guvern.

Articolul 22. Restricții pentru introducerea pe piață

(1) Introducerea pe piață a produselor și echipamentelor prevăzute la anexa nr.4 se interzice, cu excepția echipamentelor militare, de la data menționată în respectiva anexă, făcându-se o diferențiere, după caz, în funcție de tipul sau de potențialul de încălzire globală al gazelor F conținute.

(2) Interdicția prevăzută la alin. (1) nu se aplică echipamentelor pentru care s-a stabilit în cerințele în materie de proiectare ecologică adoptate în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic că, datorită eficienței energetice sporite pe parcursul funcționării lor, emisiile de echivalent CO₂ de pe parcursul ciclului lor de viață ar fi inferioare celor ale echipamentelor echivalente care respectă cerințele în materie de proiectare ecologică relevante și care nu conțin hidrofluorcarburi.

(3) În urma unei solicitări justificate din partea unei autorități competente și ținând seama de obiectivele prezentei legi, Comisia, în mod excepțional, poate acorda o scutire de până la patru ani pentru a permite introducerea pe piață a anumitor produse și echipamente enumerate în anexa nr.4, care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F, în cazul în care s-a demonstrat că:

- a) pentru un produs sau un echipament specific sau pentru o categorie specifică de produse sau echipamente, nu există alternative disponibile sau aceste alternative nu pot fi utilizate din motive tehnice sau de siguranță;
- b) utilizarea de alternative tehnic fezabile și sigure ar presupune costuri disproporționate.

Articolul 23. Restricții pentru comercializarea, distribuția și/sau alte forme de transfer

(1) În vederea instalării, asigurării service-ului, întreținerii sau reparării echipamentelor care conțin gaze F sau care funcționează pe baza unor astfel de gaze, pentru care este necesară certificarea în temeiul art. 18, gazele F:

- a) se comercializează doar către întreprinderi care dispun de operatori certificați;
- b) sunt achiziționate doar de către întreprinderi care dispun de operatori certificați sau de către operatori care dețin un certificat de atestare a competențelor profesionale.

(2) Prevederile alin.(1) nu se aplică întreprinderilor, care efectuează colectarea, transportarea sau livrarea gazelor F;

(3) Echipamentele care nu sunt ermetice și care sunt încărcate cu gaze F se vând doar utilizatorului final, în cazul în care se aduc dovezi că instalarea este realizată de o întreprindere care dispune de operatori certificați.

Secțiunea a 2-a

Cerințe de etichetare

Articolul 24. Etichetarea și informațiile despre produse și echipamente

(1) Se interzice introducerea pe piață a următoarelor produse și echipamente care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F, dacă nu sunt etichetate:

- a) echipamente de refrigerare;
- b) echipamente de climatizare;
- c) pompe de căldură;
- d) echipamente de protecție împotriva incendiilor;
- e) întrerupătoare electrice;
- f) generatoarele de aerosoli care conțin gaze F, cu excepția inhalatoarelor cu doze exacte pentru distribuirea de ingrediente farmaceutice;
- g) toate containerele de gaze F;
- h) solvenții pe bază de gaze F;
- i) ciclurile Rankine organice.

(2) Eticheta conține următoarele:

- a) mențiunea că produsul sau echipamentul conține gaze F sau că funcționarea sa se bazează pe astfel de gaze;
- b) denumirea industrială pentru gazele F în cauză sau, în cazul în care nu există o astfel de denumire, denumirea chimică;
- c) începând de la 1 ianuarie 2024, cantitatea de gaze F, exprimată în greutate și în echivalent CO₂, conținută în produs sau echipament sau cantitatea de gaze F pentru care este destinat echipamentul, precum și potențialul de încălzire globală al acestor gaze.

(3) Eticheta poate fi completată cu următoarele informații, după caz:

- a) mențiune privind faptul că gazele F sunt conținute într-un echipament ermetic;
- b) mențiune privind faptul că întrerupătorul electric are o rată de scurgere testată de mai puțin de 0,1% pe an, conform prevederilor din specificațiile tehnice ale producătorului.

(4) Eticheta este clar vizibilă, lizibilă și indelebilă, în limba de stat și se amplasează:

- a) lângă punctele de deservire pentru încărcarea sau recuperarea de gaze F; sau
- b) pe partea produsului sau a echipamentului care conține gaze F.

(5) Spumele și poliolii preamestecați care conțin gaze F nu se introduc pe piață dacă acestea nu sunt identificate cu ajutorul unei etichete, care conține următoarele:

a) indică în mod clar că spuma sau polioulul preamestecat conține gaze F;
 b) utilizează denumirea industrială sau, în cazul în care o astfel de denumire nu este disponibilă, denumirea chimică.

(6) Informația pe plăcile din spumă sunt indicate clar și indelebil.

(7) Informațiile prevăzute la alin. (2) și (5) se includ în manualele de utilizare pentru astfel de produse și echipamente.

(8) Informațiile pe produse și echipamente care conțin gaze F cu un potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult, se includ și în descrierile folosite în scopuri publicitare.

Articolul 25. Cerințe specifice de etichetare a gazelor F

(1) Gazele F regenerate sau reciclate sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia substanța a fost regenerată sau reciclată și cu informații privind numărul lotului, numele și adresa instalației de regenerare sau de reciclare.

(2) Gazele F introduse pe piață pentru export direct sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia conținutul containerului nu poate fi decât exportat direct.

(3) Gazele F introduse pe piață pentru utilizarea la echipamente militare sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia conținutul containerului nu poate fi utilizat în alt scop.

(4) Gazele F introduse pe piață pentru utilizarea la corodarea materialelor semiconductoare sau la curățarea camerelor de depunere chimică în faza de vapori în sectorul fabricației de semiconductoare sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia conținutul containerului nu poate fi utilizat în alt scop.

(5) Gazele F introduse pe piață pentru a fi utilizate ca intermediari de sinteză sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia conținutul containerului nu poate fi utilizat decât ca intermediar de sinteză.

(6) Gazele F introduse pe piață pentru producerea de inhalatoare cu doze exacte pentru distribuirea de ingrediente farmaceutice sunt etichetate cu o indicație potrivit căreia conținutul containerului nu poate fi utilizat în alt scop.

Secțiunea a-3a Controlul utilizării

Articolul 26. Obligațiile privind controlul utilizării

(1) Utilizarea hexafluorurii de sulf pentru umplerea pneurilor vehiculelor se interzice.

(2) Începând de la 1 ianuarie 2030 se interzice utilizarea gazelor F având un potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult pentru a asigura service-ul sau pentru a întreține echipamente de refrigerare cu o capacitate de încărcare egală sau mai mare de 40 de tone de echivalent CO₂. Prevederile nu se aplică echipamentelor militare sau echipamentelor destinate aplicațiilor proiectate să răcească produse la temperaturi mai mici de -50°C.

(3) Până la 1 ianuarie 2035, interdicția prevăzută la alin. (2) nu se aplică următoarelor categorii de gaze F:

a) care au fost reciclate, au un potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult și sunt folosite pentru a asigura service-ul sau pentru a întreține echipamente de refrigerare existente, cu condiția etichetării corespunzătoare în conformitate cu art. 25 alin. (1);

b) care au fost reciclate și / sau regenerate, au un potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult și sunt folosite pentru a asigura service-ul sau pentru a întreține echipamente de refrigerare existente, cu condiția recuperării din astfel de echipamente. Aceste gaze reciclate pot fi utilizate doar de către întreprinderea care a realizat recuperarea lor în cadrul activităților de întreținere sau service sau de către întreprinderea pentru care s-a efectuat recuperarea în cadrul activităților de întreținere sau service;

(4) începând cu 1 ianuarie 2024 se interzice montarea și darea în exploatare a unor noi instalații frigorifice și/sau de condiționare a aerului, a căror funcționare se bazează pe gaze F având un potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult.

Articolul 27. Preîncărcarea echipamentelor cu hidrofluorcarburi

(1) Începând de la 1 ianuarie 2024, echipamentele de refrigerare, de climatizare și pompele de căldură încărcate cu hidrofluorcarburi se introduc pe piață cu condiția că hidrofluorcarburile încărcate în echipamentele respective sunt contabilizate în sistemul de alocare a contingentelor menționat în capitolul V.

(2) Introducerea pe piață a echipamentelor preîncărcate cu hidrofluorcarburi, menționate la alin. (1), se efectuează în baza autorizației obținute în conformitate cu prevederile art.20.

(3) La introducerea pe piață a echipamentelor preîncărcate menționate la alin. (1) întreprinderea importatoare de echipamente deține o declarație de conformitate eliberată de către producător conform standardelor tehnice.

(4) Începând de la 1 ianuarie 2024, în cazul în care hidrofluorcarburile conținute în echipamente nu au fost introduse pe piață înainte de încărcarea echipamentului, până la data de 31 martie a fiecărui an, întreprinderea importatoare asigură verificarea acurateții documentației și declarației de conformitate de către un auditor independent, acreditat conform legislației sau de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

(5) Întreprinderea importatoare de echipamente menționate la alin. (1) păstrează raportul și copia declarației de conformitate pentru o perioadă de cel puțin cinci ani după introducerea echipamentelor pe piață.

(6) Întreprinderea importatoare de echipamente care introduce pe piață echipamente preîncărcate în cazul cărora hidrofluorcarburile pe care le conțin aceste echipamente nu au fost introduse pe piață înaintea încărcării echipamentelor este înregistrată în conformitate cu prevederile art. 32 alin.(2) lit. e).

Capitolul V
RESTRÂNGEREA CANTITĂȚII DE HIDROFLUORCARBURI
INTRODUSE PE PIAȚĂ

Secțiunea 1
Alocarea contingentelor

Articolul 28. Restrângerea cantității de hidrofluorcarburi introduse pe piață

(1) Începând cu anul 2024, Comisia de repartizare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor alocă întreprinderilor importatoare contingente anuale pentru importul hidrofluorcarburilor, prevăzute la anexa nr. 1, secțiunea 1, precum și amestecurilor ce conțin HFC, care nu depășesc cantitatea totală pentru anul în cauză calculată pentru țară în conformitate cu anexa nr.6 și stabilită în Programul de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor, aprobat de Guvern.

(2) Contingentele anuale se alocă de către Comisie la început de an și sunt valabile până la data de 31 decembrie a aceluiași an.

(3) Întreprinderile importatoare se asigură că cantitatea anuală de hidrofluorcarburi pe care o introduc pe piață nu depășește contingentul care le este alocat în temeiul art. 29 alin.(6) sau este transferat în temeiul art. 33.

(4) Prezentul articol nu se aplică întreprinderilor importatoare de mai puțin de 100 tone de echivalent CO₂ de hidrofluorcarburi pe an.

(5) Prezentul articol nu se aplică, de asemenea, următoarelor categorii de hidrofluorcarburi:

a) hidrofluorcarburilor utilizate de un producător în aplicații cu intermediari de sinteză sau furnizate direct întreprinderilor de către un producător sau de către un importator pentru utilizarea în aplicații cu intermediari de sinteză;

b) hidrofluorcarburilor furnizate direct întreprinderilor de către un producător sau de către un importator pentru exportul în afara țării;

c) hidrofluorcarburilor furnizate direct de către un producător sau de către un importator pentru utilizarea în echipamente militare;

d) hidrofluorcarburilor furnizate direct de către un producător sau de către un importator unei întreprinderi care le utilizează la corodarea materialelor semiconductoare sau la curățarea camerelor de depunere chimică în faza de vapori în sectorul fabricației de semiconductoare;

e) de la 1 ianuarie 2024, hidrofluorcarburilor furnizate direct de către un producător sau de către un importator unei întreprinderi care produce inhalatoare cu doze exacte pentru distribuirea de ingrediente farmaceutice.

(6) Prevederile privind restrângerea cantității de hidrofluorcarburi se aplică și hidrofluorcarburilor conținute în poliolii preamestecați.

Articolul 29. Alocarea contingentelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor

(1) Până la 31 octombrie 2023, Agenția de Mediu stabilește pentru fiecare întreprindere importatoare o valoare de referință pe baza mediei cantităților anuale de hidrofluorcarburi, pe care întreprinderea a raportat că le-a introdus pe piață în perioada 2020-2022.

(2) Valorile de referință pentru întreprinderile importatoare se calculează în conformitate cu prevederile din anexa nr.6.

(3) Întreprinderile importatoare care nu au raportat introducerea hidrofluorcarburilor pe piață pentru perioada de referință prevăzută la alin. (1) își pot declara intenția de a introduce pe piață hidrofluorcarburi în anul următor.

(4) Până la 31 octombrie 2026 și ulterior, din patru în patru ani, Agenția de Mediu recalculează valorile de referință pentru întreprinderile importatoare menționate la alin. (1) și (3).

(5) Întreprinderile importatoare pentru care au fost determinate valorile de referință pot declara cantități suplimentare pe care le anticipează, în conformitate cu procedura prevăzută la alin. (3).

(6) Contingentele anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor se stabilesc pentru fiecare întreprindere importatoare, aplicând mecanismul de alocare prevăzut la anexa nr. 5.

Articolul 30. Organizarea activității Comisiei

(1) Organizarea activității Comisiei de repartizare a contingentelor anuale de import a hidroclorofluorocarburilor și hidrofluorcarburilor, precum și atribuțiile membrilor Comisiei sunt stabilite în Regulamentului cu privire la stabilirea mecanismului de repartizarea contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor halogenate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2018.

(2) Componenta nominală a Comisiei este aprobată prin ordinul ministrului mediului.

(3) Secretariatul Comisiei este asigurat de către Agenția de Mediu.

(4) Comisia emite deciziile cu privire la repartizarea contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor/hidrofluorcarburilor pentru anul în curs (în continuare – decizii), conform formularului prevăzut la anexa nr. 9.

(5) Evidența deciziilor se face prin Registrul de evidență a contingentelor anuale de import a hidrofluorcarburilor repartizate, ținut de secretarul Comisiei.

Articolul 31. Solicitarea contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor

(1) Contingentele anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor se alocă în baza cererii solicitanților.

(2) Cererile sunt depuse de către întreprinderi în perioada 1-31 decembrie a anului precedent celui pentru care este depusă solicitarea, la adresa cancelariei Agenției de Mediu.

(3) Solicitanții prezintă în mod obligatoriu următoarele acte:

a) cererea, conform anexei nr.10;

b) argumentarea în scris a necesității volumului total de hidrofluorcarburi solicitat pentru import, export, reexport sau tranzit. Argumentarea se face prin prezentarea copiilor, autentificate prin ștampila și semnătura agentului economic, de pe contractele încheiate între importator și utilizatorii finali pentru montarea, instalarea și deservirea echipamentelor care conțin hidrofluorcarburi și/sau a copiilor de pe documentele ce dovedesc proprietatea importatorului asupra echipamentelor menționate și care, respectiv, trebuie deservite.

(4) La stabilirea contingentului anual pentru import nu se va lua în calcul volumul de hidrofluorcarburi a cărui necesitate nu a fost justificată prin argumentarea stabilită la alin.(2) lit.b).

(5) Cererile de solicitare a contingentelor depuse de către întreprinderi, care corespund cerințelor stipulate la alin.(2) sunt admise spre examinare. În cazul în care se constată o neconformare, în termen de cinci zile lucrătoare de la data comunicării acesteia, întreprinderea remediază neregulile constatate.

(6) Înainte de a depune cererea de solicitare a contingentului, întreprinderea se înregistrează în SIA “REPC”, conform prevederilor art.32.

Secțiunea a 2-a

Evidența și transferul contingentelor

Articolul 32. Registrul contingentelor pentru introducerea hidrofluorcarburilor pe piață

(1) Evidența contingentelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor se realizează prin intermediul SIA “REPC”.

(2) Înregistrarea în SIA “REPC” este obligatorie pentru următoarele categorii de întreprinderi:

a) întreprinderile cărora li s-a alocat un contingent de introducere pe piață pentru hidrofluorcarburi în conformitate cu prevederile art. 28 alin.(1);

b) întreprinderile cărora li s-a transferat un contingent în conformitate cu prevederile art. 33;

c) întreprinderile care își declară intenția de a depune o declarație în conformitate cu prevederile art. 29 alin.(3);

d) întreprinderile care furnizează hidrofluorcarburi sau întreprinderile care utilizează hidrofluorcarburi în scopurile enumerate în art. 28 alin.(5);

e) întreprinderile care introduc pe piață echipamente preîncărcate, atunci când hidrofluorcarburile conținute în acestea nu au fost introduse pe piață anterior încărcării acestor echipamente, în conformitate cu prevederile art. 27 alin. (6).

(3) Întreprinderile importatoare existente pe piață au obligația de a se înregistra în SIA “REPC” în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Legi, în conformitate cu cerințele prevăzute la anexa nr. 11.

(4) Întreprinderile importatoare noi intrate pe piață, au obligația de a se înregistra în SIA “REPC” în termen de 3 luni de la data înregistrării la Agenția Servicii Publice și până la inițierea activității de introducere pe piață a hidrofluorcarburilor.

(5) Agenția de Mediu se asigură că întreprinderile importatoare înregistrate sunt informate cu privire la contingentele alocate și cu privire la orice modificări ale acestora.

Articolul 33. Transferul contingentelor și autorizarea utilizării contingentelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor

(1) Orice întreprindere pentru care s-a determinat o valoare de referință în conformitate cu art. 29 alin.(1) sau (4) și căreia i s-a alocat un contingent în conformitate cu prevederile art. 28 alin.(1) poate transfera prin SIA “REPC” contingentul respectiv pentru toată cantitatea sau pentru o parte din aceasta unei alte întreprinderi importatoare înregistrate.

(2) Orice întreprindere importatoare căreia i s-a alocat un contingent în temeiul art. 28 alin. (1) sau căreia i-a fost transferat un contingent în temeiul alin. (1) poate permite altor întreprinderi să îi utilizeze contingentul în sensul art. 27.

(3) Orice întreprindere căreia i s-a alocat contingentul exclusiv pe baza unei declarații în temeiul art.29 alin.(3) poate autoriza o altă întreprindere să-i utilizeze contingentul în sensul art. 27 doar cu condiția ca întreprinderea importatoare care autorizează să furnizeze efectiv cantitățile corespunzătoare de hidrofluorcarburi.

Capitolul VI INFORMAREA ȘI RAPORTAREA

Articolul 34. Informarea publicului

(1) Autoritățile publice pentru protecția mediului, cu responsabilități în domeniul gestionării gazelor F, asigură informarea publicului, cât și a instituțiilor interesate privind:

a) contingentele alocate întreprinderilor pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor, pentru fiecare an, începând cu anul 2024;

b) introducerea pe piață a gazelor F, a produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F;

c) certificatele de atestare a competențelor profesionale ale operatorilor și lista întreprinderilor care activează în domeniul tehnicii frigului;

d) tehnologiile care servesc la înlocuirea și reducerea utilizării gazelor F;

e) datele raportate de importatorii și exportatorii de gaze F, cu respectarea prevederilor privind protecția datelor personale.

(2) Informațiile sunt puse la dispoziția publicului cu titlu gratuit, prin

intermediul oricăror mijloace media ușor accesibile și sunt plasate pe pagina web oficială a Agenției de Mediu.

Articolul 35. Cooperarea internațională

(1) Republica Moldova cooperează cu statele vecine prin schimbul de informații privind cercetarea și dezvoltarea științifică și tehnică, în vederea perfecționării mijloacelor care facilitează reducerea emisiile de gazele F.

(2) Agenția de Mediu efectuează schimb de date și de informații prelucrate cu referire la importul, exportul sau reexportul gazelor F, al echipamentelor și produselor care conțin astfel de gaze, cu organizații internaționale, întreprinderile străine, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul tratatelor internaționale.

Articolul 36. Raportarea

(1) Până pe data de 31 martie 2024 și în fiecare an după această dată, fiecare întreprindere care a produs, a importat sau a exportat o tonă metrică sau 100 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult de gaze F, prevăzute la anexa nr.1 și nr.2 în cursul anului calendaristic precedent, raportează Agenției de Mediu datele specificate în anexa nr.7 pentru fiecare dintre aceste substanțe pentru respectivul an calendaristic. Prezentul alineat se aplică și întreprinderilor cărora li s-a alocat contingentul anual, precum și celor cărora li s-a transferat contingentul în temeiul art. 33 alin. (1).

(2) Până pe data de 31 martie 2024 și în fiecare an după această dată, fiecare întreprindere care a eliminat o tonă metrică sau 1000 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult de gaze F, prevăzute la anexa nr.1 și nr. 2 în cursul anului calendaristic precedent, raportează Agenției de Mediu datele specificate în anexa nr.7 pentru fiecare dintre aceste substanțe pentru respectivul an calendaristic.

(3) Până pe data de 31 martie 2024 și în fiecare an după această dată, fiecare întreprindere care a utilizat 1 000 de tone de echivalent CO₂ sau mai mult de gaze F ca intermediari de sinteză în cursul anului calendaristic precedent, raportează Agenției de Mediu datele prevăzute în anexa nr.7 pentru fiecare dintre aceste substanțe pentru respectivul an calendaristic.

(4) Până pe data de 31 martie 2024 și în fiecare an după această dată, fiecare întreprindere care a introdus pe piață peste 500 de tone de echivalent CO₂ de gaze F, prevăzute la anexa nr.1 și nr. 2 conținute în produse sau echipamente în cursul anului calendaristic precedent, raportează Agenției de Mediu datele prevăzute la anexa nr. 7 pentru fiecare dintre aceste substanțe pentru respectivul an calendaristic.

(5) Până pe data de 1 mai, anual, Oficiul pentru implementarea Protocolului de la Montreal elaborează raportul privind implementarea Programului de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor și, în coordonare cu Ministerul Mediului, îl prezintă secretariatului Convenției pentru protecția stratului de ozon.

Capitolul VII
COMPETENȚA ÎN EFECTUAREA CONTROLULUI.
RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI PRIVIND
GAZELE FLUORURATE CU EFECT DE SERĂ

Articolul 37. Măsuri de control

(1) Controlul de stat în domeniul reducerii emisiilor de gaze F este exercitat de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Serviciul Vamal în vederea asigurării respectării legislației în domeniu, inspectării introducerii pe piață a gazelor F și realizării măsurilor de protecție a mediului înconjurător.

(2) În cazul nerespectării prevederilor în domeniul reducerii emisiilor de gaze F, Inspectoratul pentru Protecția Mediului aplică sancțiuni în limitele stabilite de Codul contravențional al Republicii Moldova.

Articolul 38. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul reducerii emisiilor de gaze F

Nerespectarea prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia atrage, după caz, răspunderea civilă, contravențională sau penală, conform legislației.

Capitolul VIII
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 39. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare peste 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul:

a) în termen de 12 luni, va elabora și va aproba Programul de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor;

b) în termen de 12 luni, va elabora și va aproba hotărârea de Guvern privind crearea Oficiului pentru implementarea Protocolului de la Montreal;

c) în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

GAZE FLUORURATE CU EFECT DE SERĂ

	Substanța			GWP ₁₀₀ (1)
Codul poziției tarifare	Denumire industrială	Denumire chimică (Denumire comună)	Formula chimică	
	Secțiunea 1: Hidrofluorcarburi (HFC)			
2903.41	HFC-23	trifluormetan (fluoroform)	CHF ₃	12 400
2903.42	HFC-32	difluormetan	CH ₂ F ₂	677
2903.43	HFC-41	fluormetan (fluorură de metil)	CH ₃ F	116
2903.44	HFC-125	pentafluoretan	CHF ₂ CF ₃	3170
2903.45	HFC-134	1,1,2,2-tetrafluoretan	CHF ₂ CHF ₂	1 120
2903.45	HFC-134a	1,1,1,2-tetrafluoretan	CH ₂ FCF ₃	1 300
2903.44	HFC-143	1,1,2-trifluoretan	CH ₂ FCHF ₂	328
2903.44	HFC-143a	1,1,1-trifluoretan	CH ₃ CF ₃	4 800
2903.43	HFC-152	1,2-difluoretan	CH ₂ FCH ₂ F	16
2903.43	HFC-152a	1,1-difluoretan	CH ₃ CHF ₂	138
2903.49	HFC-161	fluoretan (fluorură de etil)	CH ₃ CH ₂ F	4
2903.46	HFC-227ea	1,1,1,2,3,3,3-heptafluorpropan	CF ₃ CHFCF ₃	3 350
2903.46	HFC-236cb	1,1,1,2,2,3-hexafluorpropan	CH ₂ FCF ₂ CF ₃	1 210
2903.46	HFC-236ea	1,1,1,2,3,3-hexafluorpropan	CHF ₂ CHFCF ₃	1 330
2903.46	HFC-236fa	1,1,1,3,3,3-hexafluorpropan	CF ₃ CH ₂ CF ₃	8 060
2903.47	HFC-245ca	1,1,2,2,3-pentafluorpropan	CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	716
2903.47	HFC-245fa	1,1,1,3,3-pentafluorpropan	CHF ₂ CH ₂ CF ₃	858
2903.48	HFC-365 mfc	1,1,1,3,3-pentafluorbutan	CF ₃ CH ₂ CF ₂ CH ₃	804
2903.48	HFC-43-10 mee	1,1,1,2,2,3,4,5,5,5-decafluorpentan	CF ₃ CHFCHFCF ₂ CF ₃	1 650
	Secțiunea 2: Perfluorcarburi (PFC)			

3827 59	PFC-14	tetrafluorometan (perfluorometantetrafluorură de carbon)	CF ₄	6630
3827 59	PFC-116	hexafluoretan (perfluoretan)	C ₂ F ₆	11100
3827 59	PFC-218	octafluorpropan (perfluorpropan)	C ₃ F ₈	8 900
3827 59	PFC-31-10 (R-31-10)	decafluorbutan (perfluorbutan)	C ₄ F ₁₀	9 200
3827 59	PFC-41-12 (R-41-12)	dodecafluorpentan (perfluorpentan)	C ₅ F ₁₂	8 550
3827 59	PFC-51-14 (R-51-14)	tetradecafluorhexan (perfluorhexan)	C ₆ F ₁₄	7 910
3827 59	PFC-c-318	octafluorciclobutan (perfluorciclobutan)	c-C ₄ F ₈	9 540
Secțiunea 3: Alți compuși perfluorurați				
-		hexafluorură de sulf	SF ₆	22 800

⁽¹⁾Pe baza celui de al 5-lea raport de evaluare adoptat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice, cu excepția cazului în care se prevede altceva.

**ALTE GAZE FLUORURATE CU EFECT DE SERĂ SUPUSE
OBLIGAȚIEI DE RAPORTARE ÎN CONFORMITATE CU ART.36**

Substanța		GWP ₁₀₀ ⁽¹⁾
Denumire comună/denumire industrială	Formula chimică	
Secțiunea 1: Hidro(cloro)fluorcarburi nesaturate		
HFC-1234yf	CF ₃ CF = CH ₂	≤1 ⁽²⁾
HFC-1234ze	trans – CHF = CHCF ₃	≤1
HFC-1336mzz	CF ₃ CH = CHCF ₃	2
HCFC-1233zd	C ₃ H ₂ ClF ₃	4,5
HCFC-1233xf	C ₃ H ₂ ClF ₃	1 ^{Fn} (3)
Secțiunea 2: Eteri fluorurați și alcooli		
HFE-125	CHF ₂ OCF ₃	12 400
HFE-134 (HG-00)	CHF ₂ OCHF ₂	5 560
HFE-143a	CH ₃ OCF ₃	523
HCFE-235da2	CHF ₂ OCHClCF ₃	491
HFE-245cb2 (isofluoran)	CH ₃ OCF ₂ CF ₃	654
HFE-245fa2	CHF ₂ OCH ₂ CF ₃	812
HFE-254cb2	CH ₃ OCF ₂ CHF ₂	359
HFE-347 mcc3 (HFE-7000)	CH ₃ OCF ₂ CF ₂ CF ₃	530
HFE-347pcf2	CHF ₂ CF ₂ OCH ₂ CF ₃	889
HFE-356pcc3	CH ₃ OCF ₂ CF ₂ CHF ₂	413
HFE-449sl (HFE-7100)	C ₄ F ₉ OCH ₃	421
HFE-569sf2 (HFE-7200)	C ₄ F ₉ OC ₂ H ₅	57
HFE-43-10pccc124 (H-Galden 1040x) HG-11	CHF ₂ OCF ₂ OC ₂ F ₄ OCHF ₂	2 820
HFE-236ca12 (HG-10)	CHF ₂ OCF ₂ OCHF ₂	5 350
HFE-338pcc13 (HG-01)	CHF ₂ OCF ₂ CF ₂ OCHF ₂	2 910
HFE-347mmyl	(CF ₃) ₂ CFOCH ₃	343
2,2,3,3,3-pentafluoropropanol	CF ₃ CF ₂ CH ₂ OH	42

bis(trifluoromethyl)-methanol	$(\text{CF}_3)_2\text{CHOH}$	195
HFE-227ea	$\text{CF}_3\text{CHFOCF}_3$	6 450
HFE-236ea2 (desfluoran)	$\text{CHF}_2\text{OCHF}_3$	1 790
HFE-236fa	$\text{CF}_3\text{CH}_2\text{OCF}_3$	979
HFE-245fa1	$\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{OCF}_3$	828
HFE 263fb2	$\text{CF}_3\text{CH}_2\text{OCH}_3$	1
HFE-329 mcc2	$\text{CHF}_2\text{CF}_2\text{OCF}_2\text{CF}_3$	3 070
HFE-338 mcf2	$\text{CF}_3\text{CH}_2\text{OCF}_2\text{CF}_3$	929
HFE-338mmz1	$(\text{CF}_3)_2\text{CHOCHF}_2$	380
HFE-347 mcf2	$\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{OCF}_2\text{CF}_3$	854
HFE-356 mec3	$\text{CH}_3\text{OCF}_2\text{CHF}_3$	387
HFE-356mm1	$(\text{CF}_3)_2\text{CHOCH}_3$	27
HFE-356pcf2	$\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{OCF}_2\text{CHF}_2$	719
HFE-356pcf3	$\text{CHF}_2\text{OCH}_2\text{CF}_2\text{CHF}_2$	446
HFE 365 mcf3	$\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{OCH}_3$	≤ 1
HFE-374pc2	$\text{CHF}_2\text{CF}_2\text{OCH}_2\text{CH}_3$	627
	- $(\text{CF}_2)_4\text{CH}(\text{OH})$ -	73
Secțiunea 3: Alți compuși perfluorurați		
perfluoropolimetilizopropileter (PFPMIE)	$\text{CF}_3\text{OCF}(\text{CF}_3)\text{CF}_2\text{OCF}_2\text{OCF}_3$	9 710
trifluorură de azot	NF_3	16 100
pentafluorură de sulf-trifluormetil	SF_5CF_3	17 400
perfluorciclopropan	c- C_3F_6	9 200 ^{Fn(4)}

⁽¹⁾Pe baza celui de al 5-lea raport de evaluare adoptat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice, cu excepția cazului în care se prevede altceva.

⁽²⁾GWP₁₀₀ în conformitate cu Raportul de evaluare din 2010 al Grupului de evaluare științifică al Protocolului de la Montreal, tabelele 1-11, invocând două referințe științifice supuse unei evaluări *inter pares*. http://ozone.unep.org/Assessment_Panels/SAP/Scientific_Assessment_2010/index.shtml

⁽³⁾Valoare standard, potențialul de încălzire globală nu este încă disponibil.

⁽⁴⁾Valoarea minimă potrivit celui de al 5-lea raport de evaluare adoptat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice.

METODA DE CALCULARE A POTENȚIALULUI DE GWP₁₀₀ AL AMESTECURILOR

GWP al unui amestec se calculează ca medie ponderată, derivată din suma fracțiilor de masă ale fiecărei substanțe multiplicată cu potențialul de încălzire globală al acestora, cu excepția cazului în care se prevede altfel, incluzând substanțele care nu sunt gaze fluorurate cu efect de seră.

$$\sum (Substanța X\% \times GWP_{100}) + (Substanța Y\% \times GWP_{100}) + \dots (Substanța N\% \times GWP_{100})$$

Unde % este factor de ponderare cu o toleranță de greutate de +/-1%.

De exemplu: aplicând formula la un amestec de gaze constând în 60 % dimetil eter, 10 % HFC-152a și 30 % izobutan:

$$GWP_{100} \text{ total} = 13,9$$

Potențialul de încălzire globală al următoarelor substanțe nefluorurate este utilizat pentru a calcula potențialul de încălzire globală al amestecurilor. Pentru alte substanțe care nu sunt enumerate în prezenta anexă se aplică o valoare 0 standard.

Substanța			GWP ₁₀₀ ⁽¹⁾
Denumire comună	Denumire industrială	Formula chimică	
metan		CH ₄	25
protoxid de azot		N ₂ O	298
dimetil eter		CH ₃ OCH ₃	1
clorură de metilen		CH ₂ Cl ₂	9
clorură de metilen		CH ₃ Cl	13
cloroform		CHCl ₃	31
etan	R-170	CH ₃ CH ₃	6
propan	R-290	CH ₃ CH ₂ CH ₃	3
butan	R-600	CH ₃ CH ₂ CH ₂ CH ₃	4
izobutan	R-600a	CH(CH ₃) ₂ CH ₃	3
pentan	R-601	CH ₃ CH ₂ CH ₂ CH ₂ CH ₃	5 ⁽²⁾
izopentan	R-601a	(CH ₃) ₂ CHCH ₂ CH ₃	5 ⁽²⁾
etoxietan (dietil eter)	R-610	CH ₃ CH ₂ OCH ₂ CH ₃	4
formiat de metil	R-611	HCOOCH ₃	25
hidrogen	R-702	H ₂	6

amoniac	R-717	NH ₃	0
etilenă	R-1150	C ₂ H ₄	4
propilenă	R-1270	C ₃ H ₆	2
ciclopentan		C ₅ H ₁₀	5 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Pe baza celui de al patrulea raport de evaluare adoptat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice, cu excepția cazului în care se prevede altceva.

⁽²⁾ Substanță neenumerată în al patrulea raport de evaluare adoptat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice, valoare standard pe baza GWP₁₀₀ ale altor hidrocarburi.

INTERDICȚII REFERITOARE LA INTRODUCEREA PE PIAȚĂ

Produse și echipamente Dacă este necesar, GWP₁₀₀ al amestecurilor care conțin gaze fluorurate cu efect de seră se calculează în conformitate cu Anexa nr.3, conform prevederilor art. 3, noțiunea potențial de încălzire globală (GWP₁₀₀)		Data interdicției
1.Containere de unică folosință pentru gaze fluorurate cu efect de seră utilizate pentru a asigura service-ul, a întreține sau a umple echipamentele de refrigerare, de climatizare sau pompele de căldură, sistemele de protecție împotriva incendiilor sau întrerupătoare sau pentru folosire ca solvenți		1 ianuarie 2028
2.Sisteme deschise de evaporare directă care conțin HFC și PFC ca agenți frigorifici		1 ianuarie 2025
3. Echipamente de protecție împotriva incendiilor	care conțin PFC	1 ianuarie 2025
	care conțin HFC-23	1 ianuarie 2025
4. Ferestre pentru uz casnic care conțin gaze fluorurate cu efect de seră		1 ianuarie 2025
5. Alte ferestre care conțin gaze fluorurate cu efect de seră		1 ianuarie 2025
6. Încălțăminte care conține gaze fluorurate cu efect de seră		1 ianuarie 2025
7. Pneuri care conțin gaze fluorurate cu efect de seră		1 ianuarie 2025
8.Spume unicomponente, cu excepția cazului în care sunt necesare pentru a respecta standardele naționale de securitate, care conțin gaze fluorurate cu efect de seră cu potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult		1 ianuarie 2025
9.Generatoare de aerosoli comercializate și destinate vânzării către publicul larg pentru scopuri de divertisment și de decorare (materiale strălucitoare metalizate destinate utilizării, în principal, în scopuri decorative; zăpadă și chiciură artificiale; pernțe „pârâitoare”; sprayuri cu confeti; imitații de excremente; suflători destinate utilizării în scopuri de divertisment; paiete și spumă decorativă; pânze de păianjen artificiale; bombe cu miros urât; etc.) și claxoane de semnalizare care conțin HFC cu un potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult		1 ianuarie 2025
10.Frigidere și congelatoare de uz casnic care conțin HFC cu potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult		1 ianuarie 2030
11.Frigidere și congelatoare de uz comercial (echipamente ermetice)	care conțin HFC cu potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult	1 ianuarie 2030
	care conțin HFC cu potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult	1 ianuarie 2035
12.Echipamente de refrigerare staționare care conțin sau care se bazează în funcționarea lor pe HFC cu potențial de încălzire globală de 2 500 sau mai mult, cu excepția echipamentelor destinate aplicațiilor de răcire a produselor la temperaturi sub –50 C		1 ianuarie 2030

13.Sisteme centralizate de refrigerare multimodul de uz comercial cu capacitatea nominală de 40 kW sau mai mult, care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze fluorurate cu efect de seră cu potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult, cu excepția circuitului primar de refrigerare pentru sisteme în cascadă în care se pot folosi gaze fluorurate cu efect de seră cu un potențial de încălzire globală mai mic de 1 500		1 ianuarie 2030
14.Echipamente de climatizare mobile de interior (echipamente ermetice care pot fi mutate dintr-o cameră în alta de către utilizatorul final) care conțin HFC având un potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult		1 ianuarie 2030
15.Sisteme de climatizare mono split care conțin mai puțin de 3 kg de gaze fluorurate cu efect de seră care conțin sau care se bazează în funcționarea lor pe gaze fluorurate cu efect de seră cu un potențial de încălzire globală de 750 sau mai mult		1 ianuarie 2030
16.Spume care conțin HFC având un potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult, cu excepția cazului în care sunt necesare pentru a respecta standarde naționale de siguranță	Polistiren extrudat (XPS)	1 ianuarie 2025
	Alte spume	1 ianuarie 2025
17.Aerosoli tehnici care conțin HFC având un potențial de încălzire globală de 150 sau mai mult, cu excepția cazului în care sunt necesare pentru a respecta standarde naționale de siguranță sau pentru aplicații medicale		1 ianuarie 2025

MECANISMUL DE ALOCARE A CONTINGENTELOR ANUALE PENTRU INTRODUCEREA PE PIAȚĂ A HIDROFLUORCARBURILOR

1) Stabilirea contingentului alocat întreprinderilor pentru care s-a stabilit o valoare de referință în conformitate cu art. 29 alin. (1) și (4).

Fiecare întreprindere pentru care s-a stabilit o valoare de referință primește un contingent anual pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor ce corespunde unei proporții de 89% din valoarea de referință înmulțită cu procentajul indicat în Anexa nr.6 pentru anul respectiv.

2) Stabilirea contingentului alocat întreprinderilor care au depus o cerere în conformitate cu art. 29 alin. (3).

Suma contingentelor alocate în conformitate cu sbp. 1) se scade din cantitatea maximă aferentă unui anumit an stabilită în Anexa nr.6 pentru a determina contingentul anual care trebuie alocat întreprinderilor pentru care nu s-a stabilit o valoare de referință și care au depus o cerere în conformitate cu art. 29 alin. (3) (cantitatea care urmează să fie alocată în etapa 1 din calcul).

a) Etapa 1 a calculului

Fiecare întreprindere primește o alocare corespunzătoare cantității solicitate în cererea sa, însă nu mai mare decât un contingent proporțional din cantitatea alocată în etapa 1.

Contingentul proporțional se calculează împărțind 100 la numărul de întreprinderi care au depus cerere. Suma contingentelor alocate în etapa 1 se scade din cantitatea care trebuie alocată în etapa 1 pentru a determina cantitatea care urmează a fi alocată în etapa 2.

b) Etapa 2 a calculului

Fiecare întreprindere care nu a obținut 100% din cantitatea solicitată în cererea sa în etapa 1 primește o alocare suplimentară care corespunde diferenței dintre cantitatea solicitată și cantitatea obținută în etapa 1. Cu toate acestea, aceasta nu trebuie să depășească un contingent anual proporțional din cantitatea care urmează să fie alocată în etapa 2.

Contingentul proporțional se calculează împărțind 100 la numărul de întreprinderi eligibile pentru o alocare în etapa 2. Suma contingentelor alocate în etapa 2 se scade din cantitatea care trebuie alocată în etapa 2 pentru a determina cantitatea care urmează să fie alocată în etapa 3.

c) Etapa 3 a calculului

Etapa 2 se repetă până când toate solicitările sunt satisfăcute sau până când cantitatea rămasă care trebuie alocată în etapa următoare este mai mică de 500 tone de echivalent CO₂.

3) Stabilirea contingentului alocat întreprinderilor care au depus o cerere în conformitate cu art. 29 alin. (5)

Pentru alocarea contingentelor pentru perioada 2024-2028, suma contingentelor alocate în conformitate cu sbp. 1) și 2) se scade din cantitatea maximă pentru un anumit an stabilită în Anexa nr.6 pentru a determina cantitatea care trebuie alocată întreprinderilor cărora le-a fost stabilită o valoare de referință și care au depus o cerere în temeiul art. 29 alin. (5).

Se aplică mecanismul de alocare prevăzut la sbp. 2) lit. a) și b).

Pentru alocarea contingentelor pentru 2024 și în fiecare an după aceea, întreprinderile care au depus o cerere în temeiul art. 29 alin. (5) sunt tratate în același mod cu întreprinderile care au depus o cerere în temeiul art. 29 alin. (3).

**CALCULAREA CANTITĂȚII MAXIME, A VALORILOR DE REFERINȚĂ
ȘI A CONTINGENTELOR PENTRU INTRODUCEREA PE PIAȚĂ A
HIDROFLUORCARBURILOR**

Cantitatea maximă prevăzută la art. 28 alin. (1) se calculează prin aplicarea următoarelor procentaje la media anuală a cantității totale introduse pe piață în Republica Moldova în perioada 2020-2022. Începând cu 31 octombrie 2023, cantitatea maximă prevăzută la art. 28 alin. (1) se calculează prin aplicarea următoarelor procentaje la media anuală a cantității totale introduse pe piață în Republica Moldova în perioada 2020-2022 scăzând ulterior cantitățile pentru utilizări exceptate în conformitate cu art. 28 alin.(4) și (5), pe baza datelor disponibile.

Anii	Procentaj pentru calculul cantității maxime de hidrofluorcarburi ce urmează să fie introduse pe piață și al contingentelor corespunzătoare
2024-2028	înghețarea consumului la nivelul de 100% a consumului nivelului de bază ⁽¹⁾
2029-2034 (etapa I)	90% din consumul nivelului de bază
2035-2039 (etapa II)	70% din consumul nivelului de bază
2040-2044 (etapa III)	50% din consumul nivelului de bază
2045 și ulterior (etapa IV)	20% din consumul nivelului de bază

Note:⁽¹⁾ - estimarea nivelului de bază (producția/consumul de HFC) ca medie a anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC.

Cantitatea maximă, valorile de referință și contingentele pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor menționate la art. 28 și 29 se calculează drept cantități cumulate ale tuturor tipurilor de hidrofluorcarburi, exprimate în tone de echivalent CO₂.

Calcularea valorilor de referință și a contingentelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorcarburilor menționate la art. 28 și 29 se bazează pe cantitățile de hidrofluorcarburi pe care producătorii și importatorii le-au introdus pe piață Republicii Moldova în timpul perioadei de referință sau de alocare, dar exclude cantitățile de hidrofluorcarburi destinate utilizării menționate la art. 28 alin. (4) și (5) pe parcursul aceleiași perioade, pe baza datelor disponibile.

**I.DATELE CARE TREBUIE RAPORTATE
ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 36**

- 1) Fiecare producător prevăzut la art. 36 alin. (1) raportează date cu privire la:
 - a) cantitatea totală a fiecărei substanțe enumerate în Anexele nr.1 și nr.2 pe care a produs-o, identificând principalele categorii de aplicații în care este utilizată substanța;
 - b) stocurile fiecărei substanțe prevăzute în Anexele nr.1 și nr.2, pe care a introdus-o pe piață, specificând separat, cantitățile introduse pe piață pentru utilizarea ca intermediari de sinteză, pentru exporturi directe, pentru producerea de inhalatoare cu doze exacte pentru distribuirea de ingrediente farmaceutice, pentru utilizarea la echipamente militare și pentru utilizarea la corodarea materialelor semiconductoare sau la curățarea camerelor de depunere chimică în faza de vapori, în sectorul fabricației de semiconductoare;
 - c) cantitățile reciclate, regenerate sau eliminate din fiecare substanță enumerată în Anexele nr.1 și nr.2;
 - d) orice stocuri deținute la începutul și la sfârșitul perioadei de raportare;
 - e) angajamentul conform autorizației privind utilizarea contingentului, specificând cantitățile relevante, în sensul art.27.
- 2) Fiecare importator prevăzut la art. 36 alin. (1) raportează date cu privire la:
 - a) cantitatea importată de fiecare substanță enumerată în Anexa nr.1 și, dacă e cazul, în Anexa nr.2, identificând principalele categorii de aplicații în care este utilizată substanța, specificând separat cantitățile introduși pe piață pentru eliminare, pentru utilizarea ca intermediar de sinteză, pentru exporturi directe, pentru producerea de inhalatoare cu doze exacte pentru distribuirea de ingrediente farmaceutice, pentru utilizarea la echipamente militare și pentru utilizarea la corodarea materialelor semiconductoare sau la curățarea camerelor de depunere chimică în faza de vapori în sectorul fabricației de semiconductoare;
 - b) cantitățile reciclate, regenerate sau eliminate din fiecare substanță enumerată în Anexele nr.1 și nr.2;
 - c) orice autorizare de utilizare a contingentului, specificând cantitățile relevante, în sensul art.27;
 - d) orice stocuri deținute la începutul și la sfârșitul perioadei de raportare.
- 3) Fiecare exportator prevăzut la art. 36 alin. (1) raportează date cu privire la:
 - a) cantitatea exportată de fiecare substanță enumerată în Anexele nr.1 și nr.2, în alt scop decât pentru reciclare, regenerare sau eliminare;
 - b) cantitatea de fiecare substanță enumerată în Anexele nr.1 și nr.2 exportată cu scopul de a fi reciclate, regenerate și, respectiv, eliminate.
- 4) Fiecare întreprindere prevăzută la art. 36 alin. (2) raportează date cu privire la:
 - a) cantitatea de fiecare substanță enumerată în Anexele nr.1 și nr.2, care a fost eliminată, inclusiv cantitățile substanțelor conținute în produse sau echipamente;
 - b) stocurile fiecărei substanțe enumerate în Anexele nr.1 și nr.2, care urmează a fi eliminată, inclusiv cantitățile substanțelor conținute în produse sau echipamente;
 - c) tehnologia utilizată pentru eliminarea substanțelor prevăzute în Anexele nr.1 și nr.2.
- 5) Fiecare întreprindere prevăzută la art. 36 alin. (3) raportează date cu privire la cantitățile de fiecare substanță enumerată în Anexa nr.1 utilizată ca intermediar de sinteză.

- 6) Fiecare întreprindere menționată la art. 36 alin. (4) raportează date cu privire la:
- a) categoriile de produse sau echipamente ce conțin substanțe prevăzute în Anexele nr.1 și nr.2;
 - b) numărul de unități;
 - c) cantitățile de fiecare substanță prevăzute în Anexa nr.1 conținute în produse sau echipamente.

II. FORMULAR DE RAPORTARE PRIVIND PRODUCEREA, IMPORTUL, EXPORTUL SAU REEXPORTUL GAZELOR F, PRODUSELOR ȘI ECHIPAMENTELOR CARE CONȚIN ASEMENEA GAZE

Nr.	Denumirea substanței	Cantitatea totală de substanță produsă, kg	Cantitatea totală de substanță importată, kg	Țara exportatoare	Cantitatea totală de substanță exportată, kg	Țara importatoare	Cantitatea totală de substanță procurată în republică, kg	Furnizorul de substanță (denumirea organizației, adresa etc.)	Modul de utilizare a substanței	Stocul din anul precedent	Produse/echipamente importate

III. FORMULAR DE RAPORTARE PRIVIND CONSUMUL GAZELOR F, UTILIZAREA ECHIPAMENTULUI CARE CONȚINE GAZE F SAU A CĂRUI FUNCȚIONARE SE BAZEAZĂ PE ASEMENEA GAZE

Nr.	Denumirea companiei / agentul economic / adresa juridică	Denumirea, destinația instalației/ echipamentului	Modelul, numărul de unități țara producției	Anul dării în exploatare a instalației/ echipamentului	Substanța utilizată ⁽¹⁾	Doza de încărcare, kg	Capacitatea a a instalației echipamentului, (kW)	Cantitatea de agent frigorific la o unitate, kg	Capacitatea instalației, tone	Produsul supus tratării termice ⁽²⁾	Cantitatea de agent recuperat/reciclat frigorific kg	Cantitatea anuală de substanță utilizată pentru deservirea instalației / echipamentului

⁽¹⁾ de indicat (de ex. HFC-23, HFC-32 etc.)

⁽²⁾ de indicat produsul supus tratării termice (de ex., fructe, legume, carne, mezeluri, produse lactate, etc.).

ȚINEREA EVIDENȚELOR PREVĂZUTE LA ARTICOLUL 19

Categorii	Cantitatea de faze F	Tipul de faze F	Numele și adresa întreprinderii, care a efectuat operațiunea respectivă, precum și numărul certificatului operatorului
Gaze F instalate			
Gaze F adăugate pe parcursul instalării, întreținerii sau asigurării service-ului sau din cauza scurgerilor accidentale			
Gazele F instalate au fost sau nu reciclate sau regenerate			
Echipament reparat sau scos ⁽¹⁾ din funcțiune			
datele și rezultatele verificărilor efectuate în temeiul art. 13			

⁽¹⁾ măsurile luate pentru recuperarea și prevenirea eliminării gazelor F

APROBATL.Ș. _____
(semnătura ministrului mediului)**DECIZIE**privind acordarea contingentului anual pentru importul
hidroclorofluorcarburilor/hidrofluorcarburilor pentru anul _____**nr.** _____ **din** _____

Ca urmare a cererii depuse de _____

(denumirea și adresa juridică a agentului economic)

înregistrată cu numărul _____ din _____
pentru importul hidroclorofluorcarburilor/hidrofluorcarburilor în cantitate de _____

(cantitatea de hidroclorofluorcarburi / hidrofluorcarburi solicitată pentru import)

și în urma examinării cererii de către Comisia de repartizare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a
hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor în cadrul ședinței din _____**COMISIA DECIDE:**acordarea contingentului pentru importul hidroclorofluorcarburi / hidrofluorcarburilor pentru anul _____ în
cantitate de _____**Președintele Comisiei** (semnătura) _____
(nume, prenume)

CERERE

de solicitare a contingentului anual pentru importul hidroclorofluorcarburilor/hidrofluorcarburilor
pentru anul _____

Întreprinderea _____
titlul activității _____
forma juridică de organizare _____
adresa juridică _____
IDNO _____
numele și prenumele persoanei de contact _____
numărul de telefon _____
adresa poștală și electronică _____
cantitatea de hidrofluorcarburi solicitată pentru import _____
cantitatea de hidroclorofluorcarburi solicitată pentru import _____

Întreprinderea (semnătura) _____
(nume, prenume)

CERINȚE PROCEDURALE
pentru înregistrare în Sistemul informațional automatizat
„Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova”

1. Pentru înregistrare în SIA “REPC”, gestionată de Agenția de Mediu, întreprinderea furnizează următoarele informații:

a) denumirea întreprinderii și denumirea comercială a acestuia (după caz) sub care își desfășoară activitatea pe teritoriul național;

b) adresa (adresele) întreprinderii: codul poștal și localitatea, denumirea străzii și numărul, țara, numărul de telefon, numele unei persoane de contact, numărul de fax și adresa de e-mail ale întreprinderii, dacă este cazul;

c) precizări cu privire la tipurile de gaze F, produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe gaze F introduse pe piață;

d) data cererii de înregistrare;

e) codul național de identificare fiscală al producătorului (opțional);

f) declarația prin care se precizează că informațiile furnizate sunt adevărate.

2. În cazul modificării datelor furnizate de întreprindere, aceștia informează Agenția de Mediu în termen de maximum o lună de la data modificării.

3. În cazul în care întreprinderea își pierde statutul juridic de întreprindere, solicită Agenției de Mediu radierea din SIA “REPC”.

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii privind gazele fluorurate cu efect de seră
(număr unic 394/MM/2022)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul legii privind gazele fluorurate cu efect de seră a fost elaborat de către Ministerul Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Lipsa reglementării privind reducerea impactului asupra mediului al gazelor fluorurate cu efect de seră (în continuare - gaze F) împiedică tranziția echitabilă și corectă către o economie verde, neutră din punct de vedere climatic și competitivă, conformă obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare "Moldova 2030".</p> <p>Gazele fluorurate cu efect de seră sunt o familie de gaze utilizate în numeroase aplicații industriale. Deși gazele F nu au proprietăți de diminuare a stratului de ozon, sunt, în general, de toxicitate scăzută și non-inflamabili, majoritatea acestora au un înalt potențial de încălzire globală (GWP), contribuind astfel la încălzirea globală, atunci când sunt eliberate în atmosferă.</p> <p>Hidrofluorcarburile (în continuare - HFC) constituie grupa cea mai răspândită de gaze fluorurate. Acestea sunt utilizate preponderent ca agenți de refrigerare în echipamentele frigorifice, de climatizare și pompe de căldură, agenți de expandare pentru spume, substanțe de stingere a incendiilor, agenți propulsatori pentru aerosoli și solvenți.</p> <p>Datorită utilizării largi a HFC în RM, emisiile acestora s-au majorat în perioada 1995-2019 de circa 75.6 ori (de la 3.27 kt CO₂ echivalent în 1995 până la 247.02 kt CO₂ echivalent în 2019), în special emisiile din spumele expandabile, cât și cele accidentale din sectorul refrigerare și aer condiționat (RAC). Pe lângă cantitățile impunătoare de HFC (substanțe importate în vrac), echipamentul frigorific (frigidere, congelatoare, vitrine frigorifice comerciale, instalații frigorifice industriale) și cele de condiționare a aerului (climatizoare staționare și auto) reprezintă una din cele mai relevante surse de emisii de HFC.</p> <p>Republica Moldova tinde spre reducerea impactului acestor substanțe asupra mediului prin reglementarea strictă a consumului de gaze F și aplicarea măsurilor de precauție pentru a preveni orice scurgeri din echipamente. De asemenea, proiectul legii stabilește limitele cantitative pentru introducerea pe piață a HFC-urilor.</p> <p>Proiectul de lege este conceput în scopul atenuării schimbărilor climatice și protejării mediului înconjurător prin reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră și luarea măsurilor de prevenire a emisiilor de gaze F pe toată durata ciclului de viață al acestora.</p> <p>Conform Raportului de Dezvoltare Umană pentru 2019, Republica Moldova este considerată una dintre cele mai dezavantajate țări din Europa de Sud Est, cu un înalt grad de vulnerabilitate la schimbările climatice. Din ultimii 20 de ani, 18 au fost printre cei mai calzi ani înregistrați vreodată, iar fenomenele meteorologice extreme, cum ar fi incendiile forestiere, valurile de căldură și inundațiile devin din ce în ce mai frecvente atât în Europa, cât și în Republica Moldova.</p> <p>Pentru a răspunde amenințării tot mai mari a schimbărilor climatice care rezultă din creșterea concentrațiilor de gaze cu efect de seră (inclusiv gaze F) în atmosferă, RM depune eforturi pentru a-și onora angajamentele asumate prin semnarea Convenției-cadru a ONU cu privire la schimbarea climei (CONUSC) și Acordului de la Paris – <i>stabilizarea concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice orice perturbare antropogenă periculoasă a sistemului climatic</i>. În vederea atingerii acestui obiectiv, creșterea globală a temperaturii medii anuale la suprafață nu ar trebui să depășească nivelurile preindustriale cu mai mult de 2°C.</p> <p>În temeiul art. 4, alin. (9) al Acordului Climatic de la Paris, în luna martie 2020, Republica Moldova a prezentat către Secretariatul CONUSC Contribuția Națională Determinată (CND) actualizată, prin care și-a sporit ambiția de reducere necondiționată a emisiilor de gaze cu efect de</p>

seră (GES), până la 70% comparativ cu anul de referință 1990 către anul 2030. În cazul în care țara va avea acces la tehnologii și resurse financiare la costuri reduse, diminuarea emisiilor ar putea crește către 2030 până la 88% față de anul de referință 1990.

Pentru a atinge obiectivul de reducere a emisiilor de GES către anul 2030, Republica Moldova va promova reducerea treptată a importului și consumului de hidrofluorcarburi, conform orarului stabilit de Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon (în continuare - Protocolul de la Montreal).

Republica Moldova a ratificat Convenția pentru protecția stratului de ozon și Protocolul privind substanțele ce distrug stratul de ozon prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 966/1996. Ulterior, țara a aderat la amendamentele de la Londra, Copenhaga, Montreal și Beijing la Protocolul de la Montreal, incluzând în domeniul său de reglementare atât substanțele chimice care diminuează stratul de ozon, cât și cele ce provoacă încălzirea globală.

La 15 octombrie 2016, la Kigali, Rwanda, a fost semnată Decizia XXVIII/1: Amendament suplimentar la Protocolul de la Montreal, care vizează reducerea progresivă a utilizării hidrofluorcarburilor la nivel mondial.

Implementarea prevederilor Amendamentului de la Kigali și Legii privind gazele fluorurate cu efect de seră va demonstra angajamentul asumat de către țara noastră de a reduce emisiile de gaze F și va contribui la atingerea obiectivelor stabilite în Acordul de la Paris.

Actul normativ va accelera modernizarea (ecologizarea) sistemelor de refrigerare și condiționare a aerului care funcționează pe bază de HFC. Agenții frigorifici alternativi, cum ar fi CO₂, izobutanul, propanul, amoniacul ș.a., în afară de protecția mediului, oferă și un mare potențial de economisire a energiei. Tehnologiile disponibile permit o utilizare mai inteligentă și mai sustenabilă a sistemelor unde se folosește frigul artificial.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

În contextul ajustării legislației RM la legislația Uniunii Europene, adoptarea actului normativ prin care se creează cadrul juridic de punerea în aplicare a măsurilor de atenuare a schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze F este o soluție optimă pentru îndeplinirea prevederilor Acordului de Asociere RM-UE, în special cu referire la:

- art. 77, lit. g) din Capitolul 14 "Cooperarea în sectorul energetic" care prevede cooperarea părților în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră;
- art. 93, lit. a)-f) din Capitolul 17 "Politici climatice" care prevede cooperarea părților în domeniul atenuării schimbărilor climatice, cercetării și dezvoltării tehnologiilor cu emisii reduse de CO₂, sigure și durabile din punctul de vedere al mediului;
- art. 95, lit. a)-i) din Capitolul 17 "Politici climatice" care prevede cooperarea părților în domeniul dezvoltării și punerii în aplicare a unei strategii climatice și a unui plan de acțiune pentru atenuarea pe termen lung a efectelor schimbărilor climatice, a unor măsuri destinate promovării transferului de tehnologii, precum și a unor măsuri privind suprimarea substanțelor care afectează stratul de ozon și gazelor fluorurate cu efect de seră.

Proiectul actului normativ transpune *Regulamentul (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 842/2006*.

Conținutul normelor internaționale și ale Regulamentului (UE) nr. 517/2014 coincid în mare parte. Ținând cont de acest fapt, este oportună ajustarea concomitentă a legislației naționale atât la legislația UE, cât și la cerințele CONUSC, Acordului de la Paris și Protocolului de la Montreal.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin intervenția propusă va fi creat cadrul juridic pentru reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră în vederea atenuării schimbărilor climatice și protejării mediului ca întreg. Scopul propus va fi realizat prin reglementarea măsurilor de izolare, prevenire a scurgerilor, utilizare, recuperare și distrugere a gazelor F. Totodată, proiectul de lege prevede interzicerea

introducerii pe piață a unor echipamente și produse care conțin gaze F cu înalt potențial de încălzire globală și reducerea treptată a cantităților importate de hidrofluorcarburi.

Conținutul actului normativ propus: Este constituit din 8 capitole (39 de articole) și 11 anexe. Principalele prevederi:

- Se interzice eliberarea voluntară de gaze F dacă aceasta nu este necesară tehnic pentru utilizarea preconizată. *Întreprinderile trebuie să depună toate eforturile pentru a limita emisiile în timpul procesului de producție, de transport și de stocare a gazelor F. (Capitolul III)*
- Operatorii de echipamente care conțin gaze F trebuie să ia toate măsurile de precauție posibile pentru a preveni orice scurgere. *Aceștia trebuie să se asigure că echipamentele sunt verificate în mod regulat în vederea detectării scurgerilor. (Capitolul III)*
- Întreprinderile implicate în instalarea, asigurarea service-ului, întreținerea, repararea sau dezasamblarea echipamentelor care conțin gaze F, precum și recuperarea gazelor F, trebuie să dispună de personal certificat și de instrumentele necesare operațiunilor. De asemenea, activitățile respective pot fi realizate doar de operatori instruiți și certificați în modul stabilit. *(Capitolul III)*
- Legea introduce treptat interdicții cu privire la vânzarea de noi echipamente, cum ar fi anumite categorii de frigidere și congelatoare, sisteme de climatizare, spume și aerosoli care conțin gaze F, în cazul în care există alternative mai sigure și mai puțin poluante. *Odată cu introducerea restricțiilor privind importul și consumul de hidrofluorcarburi, operatorii de echipamente care utilizează HFC trebuie să treacă la agenți frigorifici alternativi, favorabili climei. (Capitolul IV)*
- Emiterea autorizațiilor pentru importul, exportul, reexportul și tranzitul fiecărui lot de gaze F, produselor și echipamentelor care conțin gaze F. Autorizația se eliberează gratis și este valabilă pe parcursul unui an calendaristic. Pentru importul hidrofluorcarburilor, autorizația este valabilă până la finele anului pentru care a fost alocat contingentul *(Capitolul IV)*.
- Reducerea impactului utilizării HCF asupra climei în timp. Către anul 2045 cantitatea anuală de import a HFC va constitui 20% din nivelul de bază (calculat în baza mediei anilor 2020-2022). Pentru atingerea acestui obiectiv, întreprinderilor importatoare li se vor aloca contingente anuale de import a HFC, în conformitate cu orarul stabilit în Amendamentul de la Kigali al Protocolului de la Montreal *(Capitolul V)*.

Anexa nr. 6 la Legea privind gazele fluorurate cu efect de sera

Anii	Procentaj pentru calculul cantității maxime de hidrofluorcarburi ce urmează să fie introduse pe piață și al cotelor corespunzătoare
2024-2028	înghețarea consumului la nivelul de 100% a consumului nivelului de bază ⁽¹⁾
2029-2034 (etapa I)	90% din consumul nivelului de bază
2035-2039 (etapa II)	70% din consumul nivelului de bază
2040-2044 (etapa III)	50% din consumul nivelului de bază
2045 și ulterior (etapa IV)	20% din consumul nivelului de bază

Note:⁽¹⁾ - estimarea nivelului de bază (producția/consumul de HFC) ca medie a anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC.

- Raportarea anuală de către întreprinderi a cantităților de gaze F produse, importate, exportate și distruse, precum și modul de utilizare a gazelor F importate. De asemenea, proiectul prevede raportarea importului de produse și echipamente ce conțin gaze F. *(capitolul VI) Monitorizarea eficientă a emisiilor de gaze F este esențială pentru urmărirea progreselor înregistrate în vederea îndeplinirii obiectivelor de reducere a emisiilor.*

5. Fundamentarea economico-financiară

Sarcinile ce urmează a fi realizate prin reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră constau în reglementarea punerii în aplicare a legislației naționale în domeniul frigorific și de condiționare a aerului, obținerea unor beneficii maxime pentru țară prin atragerea investițiilor în domeniu, implementarea noilor tehnologii verzi, creșterea eficienței energetice în domeniu ș.a.

Propunerea nu are implicații suplimentare asupra bugetului Republicii Moldova.

Sectorul gazelor fluorurate cuprinde o serie de actori ai pieței care pot fi afectați în diverse moduri de noile reglementări: companiile de deservire a echipamentelor frigorifice și de aer condiționat, importatorii și exportatorii de gaze F și echipamente care conțin gaze F, utilizatorii de produse și echipamente care conțin gaze F ș.a. Însă potențialele pierderi pot fi pe deplin compensate de noua cerere de utilizare și deservire a echipamentelor care funcționează pe bază de agenți frigorifici de generație nouă, alternativi gazelor F. De asemenea, există oportunitatea de a se adapta treptat la utilizarea substanțelor alternative, dat fiind faptul că suprimarea hidrofluorcarburilor va avea loc eșalonat, pe parcursul a douăzeci de ani. Mai mult, chiar și după anul 2045 va fi permis importul HFC în volum de 20% de la nivelul de bază.

Reducerea treptată a consumului de gaze F încurajează trecerea la tehnologiile noi (verzi), conducând astfel la utilizarea pe scară largă a alternativelor prietenoase mediului. Tranziția la tehnologiile favorabile climei va duce la creșterea investițiilor în inovare și la prețuri mai reduse ale tehnologiilor alternative.

Aderând la amendamentele Protocolului de la Montreal și incluzând în domeniul de reglementare substanțele ce provoacă încălzirea globală, Republica Moldova beneficiază de suport din partea Fondului Multilateral al Protocolului. Astfel, cu suportul Fondului sunt realizate proiecte de substituiri a tehnologiilor învechite cu tehnologii noi, care utilizează în calitate de agenți frigorifici substanțe alternative gazelor F.

În vederea atingerii obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice, orice tehnologie nouă utilizată trebuie să fie cel puțin la fel de eficientă din punct de vedere energetic ca și tehnologia înlocuită, astfel, trecerea la tehnologiile ce nu utilizează gaze F este coerentă cu politica energetică. Reproiectarea sistemelor de refrigerare și de climatizare determinată de înlocuirea gazelor F va duce la îmbunătățirea eficienței energetice.

Tranziția de la agenții frigorifici sintetici la agenți de răcire naturali precum dioxidul de carbon, izobutanul, propanul, va domina în viitor evoluția pieței echipamentelor frigorifice și de condiționare a aerului. Pentru a se conforma noilor cerințe impuse de către comunitatea internațională, agenții economici din țara noastră deja au început să instaleze sisteme de refrigerare de ultimă generație, care funcționează pe bază de agenți naturali mai puțin poluanți, în special pe bază de CO₂. Noile tehnologii, pe lângă faptul că sunt mai prietenoase mediului, sunt mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Actul normativ este în corelare cu prevederile actelor normative conexe din domeniu.

Reglementările ce țin de utilizarea hidrofluorcarburilor în sistemele de climatizare ale autovehiculelor sunt deja puse în aplicare prin Regulamentul cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor, aprobat prin HG nr. 1242/2016.

Prevederile articolului 10 al Regulamentului UE nr. 517/2014 "Formarea și certificarea" sunt deja transpuse în legislația națională prin Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 483/2019. Astfel, în Republica Moldova deja se aplică prevederile referitoare la formarea și certificarea persoanelor fizice care deservește echipamentele frigorifice și de condiționare a aerului, care funcționează pe bază de HFC. Proiectul legii propus spre aprobare transpune cerințele referitoare la conformarea întreprinderilor la prevederile Regulamentului (UE) nr. 517/2014 cu privire la efectuarea instalării, asigurării serviciului, întreținerii, reparării sau scoaterii din funcțiune a echipamentelor.

După adoptarea proiectului de lege, urmează a fi introduse modificări în Anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, fiind revăzută denumirea *Autorizației pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și al echipamentului care conțin asemenea substanțe* și datele cu privire la emiterea acesteia.

În vederea realizării prevederilor proiectului legii privind gazele fluorurate cu efect de seră urmează a fi elaborat Programul de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor însoţit de un plan de acţiuni pentru implementarea acestuia. Programul va stabili cantitatea de hidrofluorcarburi permisă pentru import în ţară pentru fiecare an în parte. Planul de acţiuni va include acţiunile care urmează a fi întreprinse pentru a atinge obiectivul de reducere a consumului de HFC cu 80% către anul 2045. Programul respectiv va fi elaborat după efectuarea estimării consumului de hidrofluorcarburi în perioada 2020-2022 şi stabilirea nivelului de bază.

7. Avizarea şi consultarea publică a proiectului

În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenţei decizionale, prevăzute de Legea nr.239/2008 privind transparenţa în procesul decizional. Proiectul Legii şi Nota informativă sunt disponibile publicului pe pagina web oficială a Ministerului Mediului la rubrica Transparenţa decizională/Proiecte de documente şi pe pagina web www.particip.gov.md.

Proiectul legii privind gazele fluorurate cu efect de seră a fost pus în discuţie în cadrul şedinţei organizate cu suportul proiectului EU4Climate, la care au participat reprezentanţi ai instituţiilor, organizaţiilor neguvernamentale şi întreprinderilor care activează în domeniul frigotehnic.

Proiectul a fost examinat şi avizat de către Asociaţia Obştească a Frigotehniştilor (scr. nr.01-05/04 din 24.05.2022). Propunerile expuse în aviz au fost acceptate şi incluse în proiectul de lege definitivat.

8. Constatările expertizei anticorupţie

Proiectul de act normativ a fost supus expertizei anticorupţie de către Centrul Naţional Anticorupţie (aviz nr. 06/2-6280 din 27.10.2022). Obiecţiunile au fost acceptate şi incluse în proiectul actului normativ.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de act normativ a fost supus expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislaţiei (aviz nr. 31/02-126-6311 din 27.06.2022 şi nr. 31/02-69-8403 din 26.08.2022). Obiecţiunile au fost acceptate şi incluse în proiectul actului normativ şi în tabelul de concordanţă.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de act normativ a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiţiei (aviz nr. 04/5610 din 27.06.2022 şi nr. 04/7711 din 01.09.2022). Obiecţiunile au fost acceptate şi incluse în proiectul actului normativ.

11. Constatările altor expertize

Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activităţii de întreprinzător, în cadrul şedinţei din 27 aprilie 2021, a avizat pozitiv Analiza impactului de reglementare la proiectul legii privind gazele fluorurate cu efect de seră (scrisoarea Cancelariei de Stat nr.38-78-29-3480 din 11 mai 2021). Proiectul de act normativ a fost susţinut în cadrul şedinţei Grupului de lucru din 21 iunie 2022 (scrisoarea Cancelariei de Stat nr.38-78-7934 din 12 august 2022).

Secretar de Stat

Iordanca-Rodica IORDANOV